

ANIMAL EST OMNIS HOMO

Questions and Sophismata by Peter of Auvergne, Radulphus Brito,
William Bonkes, and Others.

Sten Ebbesen

INTRODUCTION.

§1. My purpose in publishing the texts below is twofold: (1) to provide documentation for claims made in my paper 'Questions and Sophismata: Tracking Peter of Auvergne', due to appear in the acts of the Tenth European Symposium on Medieval Logic and Semantics; (2) to give a first impression of the contents of some little known texts and of the editorial problems facing any future editor. All the texts are extracts from bigger works of which (with one exception) no complete edition is expected in any near future.

Most of the texts deal with the sophisma 'animal est omnis homo' and the problem of quantification over predicates. Besides, there are some questions by Peter of Auvergne and Anonymus Florentinus on the "triangle of signification" (words, concepts, things); on the way equivocal words signify; and on the problems raised by complex expressions like 'homo mortuus' which contain an *oppositio in adiecto*.

This introduction will contain little more than an identification of the texts. For further information the reader should consult my above-mentioned 'Questions and Sophismata'.

§2. *Ratio edendi*.

When only one ms has been used, the apparatus informs about all conjectural corrections performed by me. When more than one manuscript is available, one has been chosen to serve as a basis for the edition, and each text is preceded by a brief statement of the way in which the mss have been used. In matters of orthography, paragraphing and punctuation I have followed my own conventions with little or no regard for what the mss offer. Systematic identification of sources of quotations has not been attempted.

§3. Anonymus Canonicanus, *Notulae super Peri Hermeneias*

This commentary is found in ms. O = Oxford, Bodleian Library, Canonici misc. 403: 31rA-55v, inc. 'Dupliciter contingit significare rem. Contingit significare rem ut rem sive ut est res, contingit significare actum ut rem.' There is a secondary ascription to a master Robert, but this may not be of great value. See Osmund Lewry, 'Robertus Anglicus and the Italian Kilwardby', in: A. Maierù (ed.), *English Logic in Italy in*

the 14th and 15th centuries (History of Logic 1, Bibliopolis: Napoli): 33-51, at p. 47. The date of composition of the Canonici commentary probably lies between 1250 and 1270.

§4. Petrus de Alvernia, *Quaestiones super librum Peri Hermeneias*.

Peter of Auvergne's questions on *De Interpretatione* presumably date from the 1270s. The work has been transmitted in four mss, viz: *B* = Basel, Öffentliche Bibl. der Universität, F.III.20; *F* = Firenze, B. Medicea Laurenziana, S. Croce 12 sin., 3; *M* = Madrid, Biblioteca Nacional, 1565; *P* = Paris, Bibliothèque Nationale, lat. 16170. Of these *M* and *P* offer essentially the same text; *B* only contains quu. 1-33 and its text is seriously deviant; *F* only contains quu. 48-59.

I have based my edition on *M*, which generally gives a satisfactory text. This choice does, however, have the awkward effect that the word 'li', which is known to have been part of Peter's vocabulary, disappears because the person who established *M*'s text had an idiosyncratic dislike of 'li'. My *ratio edendi* is not the same everywhere, but relevant information is provided at the beginning each question.

The questions published are these:

5. U. istud quod intelligitur ab intellectu secundum veritatem et substantiam suam sit apud intellectum, aut secundum suam similitudinem.

6. U. voces significant passiones intellectus vel significant ipsas res.

31. De veritate istius 'animal est omnis homo'

34. U. tantum unum uni opponitur

35. U. dictio aequivoca importet sua significata sub copulatione vel sub disiunctione.

49. U. sequatur 'Socrates est homo mortuus, ergo est homo'.

§5. Petrus de Alvernia, *Sophisma 'Animal est omnis homo', problema 4*.

A complete edition of this sophisma is being prepared for *Boethii aliorumque sophismata = Corpus Philosophorum Danicorum Medii Aevi IX*, where 'Animal est omnis homo' will carry the number IV. I here publish the initial *corpus sophismatis* and the fourth problem (question), "U. haec sit vera 'animal est omnis homo'." The text is transmitted by mss *B* = Brugge, Stedelijke Bibliotheek, 509; and *F* = Firenze, B. Medicea Laurenziana, S. Croce 12 sin., 3. There are significant differences between the two mss; my edition is based on *F*. Date of composition: presumably 1270s.

§6. Anonymus Florentinus, *Quaestiones super librum Peri Hermeneias*.

This set of questions on *De Interpretatione* seems to be extant in only one ms, viz. *F* = Firenze, B. Medicea Laurenziana, S. Croce 12 sin., 3. Date of composition: between 1275 and 1295.

§7. Radulphus Brito, *Quaestiones super librum Peri Hermeneias*.

Radulphus' questions date from the late 1290s. I publish only qu. 13, "U. signum universale possit addi ad praedicatum." A full investigation of the complex relationship between the numerous manuscripts remains to be carried out. I have based my edition on *B* = Bruxelles, Bibliothèque Royale, 3540-47, which, though late (15th c.), offers a fairly good text and enjoys a special status as the only ms containing all of Brito's questions on the *Organon*; a bit at random I have chosen to collate also *A* = Paris, Bibliothèque Arsenal, 697, a 14th-c. representative of the Italian branch of the ms tradition. There are some differences in phrasing between the two mss, but their texts are fundamentally identical.

§8. Guillelmus Bonkys, *Quaestiones super librum Peri Hermeneias*.

This set of questions is probably an Oxford product of the 1290s. As far as I know, only one ms has preserved this work, viz. *C* = Cambridge, Gonville & Caius College, 344/540.¹ I publish the question, "Utrum haec sit vera 'animal est omnis homo'", the structure of which is very much like that of a sophisma. My frequent use of double pointed brackets, <<...>>, reflects physical damage that the parchment has suffered at an unknown date, perhaps due to conservation in a damp environment.

§9. Anonymus Oriensis, *Sophisma 'Animal est omnis homo'*.

This sophisma occurs in a collection that appears to have been preserved in only one ms, *O* = Oxford, Oriel 33 (now kept in the Bodleian Library), on ff. 385v-410v. The sophismata of the collection probably all have an English origin and a date in the late 13th or very early 14th century. The structure of the sophisma is somewhat unclear. Perhaps there are two main parts, the first starting with a proof of the sophismatic proposition, and the second with the word *Oppositum* and a disproof. In both parts we find a ping-pong discussion between one or more respondents (whose interventions are introduced by *Dicitur*) and one or more opponents (whose arguments are marked with an initial *Contra*). I have failed to recognize other certain structural principles, and I can find no magisterial determination.

1. I owe special thanks to Ms A. Sproston, Assistant Librarian at Gonville & Caius, for her kind help when I visited the library in 1993 to check on my transcription.

Sigla

[album]	album <i>delendum censeo</i>
[...]	<i>quaedam omisi</i>
(?)	<i>de lectione vocis praecedentis dubitare licet</i>
[[album]]	album <i>deletum habet codex</i>
<album>	album, <i>quod numquam in codice vel codicibus fuit, addendum censeo</i>
<<album>>	album, <i>iam deperditum vel invisibile, in codice integro extitisse puto</i>
\album/	album <i>secundario (inter lineas vel in mg.) inseruit scriba</i>
***	<i>lacuna a scriba indicata</i>
<***>	<i>lacuna a me statuta</i>
+album ac+	<i>verba album ac corrupta esse puto.</i>
...	<i>vox quam vel litterae quas legere nequivi</i>
alb()	<i>quae litterae post alb scribendae sint propter compendium non liquet</i>
+ album P	album <i>addidit codex P</i>
album vel albi P	<i>utrum hoc vel illud praebeat codex P mihi non liquet</i>
add.	<i>addidit/addiderunt</i>
def.	<i>deficit</i>
om.	<i>omisit/omiserunt</i>

35rB Ad aliud potest solvi dicendo quod in nomine est duplex significatio, generalis et specialis, et non quantum ad generalem significationem est principium dictionis congruae vel incongruae, quantum ad specialem est principium verae orationis vel falsae, sed sic est quod in nomine simpliciter est una significatio generalis et in quolibet nomine¹ similiter, nomen enim simpliciter et quodlibet nomen significat substantiam cum qualitate; sed non est una eadem significatio specialis in quolibet nomine, alia enim est significatio [significatio] specialis ut in hoc nomine 'homo' et in hoc nomine 'asinus', et sic de aliis. Cum ergo logicus consideret quantum ad specialem significationem, et haec non sit in quolibet nomine sive una definitio nominis apud logicum, et propter hoc apud ipsum non definitur per significatum sed per modum significandi. Sed generalis significatio est in quolibet nomine, et propter hoc definitur nomen apud grammaticum per suum significatum et non apud² logicum.

[...]

49rB <10 20b1> TRANSPOSITA VERO NOMINA VEL VERBA et cetera.

[...]

Quaeritur autem, cum dicitur quod nomina et verba transposita idem significant, aut intelligitur de identitate ipsorum incomplexorum aut de identitate significationis complexae. Si primo modo, tunc est dubium. Certum enim est quod ille terminus 'homo' idem significat praepositus quod ultimo positus. P... ergo dicit illam propositionem [...].

Praeterea in universali negativa, quae convertitur simpliciter, non fit transpositio terminorum, ut 'nullus homo est animal, ergo nullum animal est homo'; ergo eadem veritas debet simpliciter manere in utraque. Sed haec est tota falsa 'nullus homo est animal', ergo et haec 'nullum animal est homo', quod falsum est.

Item, bene sequitur 'omnis homo est animal, ergo animal inest omni homini', ergo fortiori ratione debet sequi 'omnis homo est animal, ergo animal est omnis homo', magis enim videntur retinere termini suam identitatem sive suam significationem quam in prima, quia in hac remanent in eadem casualitate, non autem in hac 'animal inest omni homini'.

Item [...]

1. nomine] nomen O.

2. apud] per O.

Solutio. Concedimus quod nomina et verba transposita idem significant, si sit ibi solum transpositio vocalis et non rei vel intellectus, et etiam enuntiationes idem significant, sicut haec 'est albus homo - est homo albus', ibi enim est transpositio vocalis. Sed si sit ibi transpositio intellectus, non significant idem [[orationes]] enuntiationes nominibus¹ et verbis transpositis, sicut hic 'omnis homo est animal - animal est omnis homo'; sic non est eadem significatio convertentis et conversae, unde non oportet quod si haec sit tota falsa 'nullus homo est animal' quod propter hoc haec sit tota falsa 'nullum animal est homo', fit enim ibi transpositio non solum ex voce sed etiam secundum rem et intellectum.

Ad aliud dicendum quod licet sequatur² 'omnis homo est animal, ergo animal inest omni homini', tamen non sequitur 'omnis homo est animal, /49vA/ ergo animal est omnis homo', quia in hac est transpositio secundum vocem et secundum intellectum, significat enim li 'animal' in hac 'omnis homo est animal' illud quod inest alicui et li 'homo' cui inest. Sed in hac 'omnis homo est animal, ergo animal inest omni homini', ibi est transpositio solum secundum vocem, ibi enim significatur in utraque quod li 'animal' est [in utraque significa] illud quod inest alicui, li 'homo' significat illud cui inest, similiter in utraque.

Petrus de Alvernia
Quaestiones super Peri Hermeneias

Quaestiones 5-6

Madrid 1565: 2vA; Paris BN 16170: 100r; Basel F.III.20: 120rA

The apparatus lists all deviations from M, but contains few of the P readings not accepted, and very few B readings, mainly such as support either M or P. 'P(B)' = "B supports P".

Tunc quaeritur circa tractatum huius libri, de hoc quod dicit quod ea quae sunt in voce, id est quaedam voces, sunt notae, id est signa³ earum passionum quae sunt in anima.

Et ideo quaeratur utrum hoc sit verum vel non.

Sed quia ipse postea dicit quod ipsae res sunt eadem apud omnes quemadmodum passiones animae quae⁴ sunt similitudines ipsarum, et

1. enuntiationes nominibus] **ordine inverso O.**

2. licet] **lectio incerta O.** sequatur] se(quit)ur **O.**

3. id est signa **P : om. M.**

4. passiones animae quae **P : animae quae passiones M.**

appellat passiones similitudines assignans differentiam inter res et passiones et similitudines rerum, quod idem est, ideo quaeratur primo

<Quaestio 5>

utrum istud quod intelligitur ab ipso intellectu secundum veritatem et substantiam suam sit apud intellectum aut secundum suam similitudinem.

1 Et arguitur primo quod res,¹ sicut homo vel animal, secundum veritatem et substantiam suam sit apud intellectum,

1.1 quoniam res intellecta secundum quod est intellecta est apud intellectum; sed res intellecta est intellecta² secundum sui substantiam; ergo res intellecta secundum sui substantiam est in intellectu vel apud intellectum.³

1.2 Praeterea, idem est actus sentientis et sensibilis et intellectivi et intelligibilis⁴ secundum quod habetur ab Aristotele in libro De Anima; sed actus intelligibilis est quiditas⁵ vel substantia ipsius; ergo intellectivi actus⁶ est quiditas vel substantia ipsius.⁷

2 In oppositum

2.1 est Aristoteles⁸ qui dat differentiam inter res et similitudines ipsarum rerum; quare, cum res intellecta secundum similitudinem suam sit apud intellectum, ut declarabitur postea, manifestum est quod res intellecta secundum suam substantiam non est apud intellectum.

2.2 Praeterea hoc dicit in libro tertio⁹ De Anima ubi dicit quod lapis non est in anima, sed species lapidis.

2.3 Praeterea, si ita esset quod res secundum sui veritatem¹⁰ et substantiam <esset> apud intellectum,¹¹ sequeretur /B 120rB/ quod intellectus¹² esset animal, homo, lapis, asinus, et esset quaelibet res intellecta secundum se, et ita sequeretur contradictoria duo esse /P 100vA/ vera vel falsa simul; quod est inconueniens. Quare relinquitur quod res¹³ secundum suam substantiam non est apud intellectum.

1. res] intellecta add. P.

2. intellecta MB : in intellectu P.

3. in intellectu vel apud intellectum M : in intellectu vel om. P : vel apud intellectum om. B.

4. sentientis - intelligibilis P(B) : sensibilis et insensibilis intellectus autem intelligibilis M.

5. quiditas P(B) : actus M.

6. intellectivi actus scripsi : intellectus actus M : et actus intellectivi B : def. P.

7. ergo - ipsius MB : quare etc. P.

8. Aristoteles] hic add. P.

9. tertio M : om. P.

10. veritatem : [[veritatem]] veram quiditatem M : def. P.

11. si - intellectum : si ita esset quod res secundum sui [[veritatem]] veram quiditatem et substantiam M : si ita esset P : si res esset intellecta secundum substantiam suam apud intellectum B

12. intellectus P : in intellectu M.

13. res] intellecta add. P.

<Quaestio 6>

Et tunc quaeritur de primo, utrum ipsae voces significant passiones intellectus vel significant ipsas res.

1 Et arguitur quod significant ipsas passiones intellectus,

1.1 et hoc per auctoritatem Aristotelis hic in principio tractatus, qui dicit quod voces sunt notae etc.¹

1.2 Praeterea, Boethius dicit quod voces nihil significant aut sunt significativae² earum passionum quae sunt in anima; sed non est dare quod nihil significant; ergo etc.

1.3 Praeterea, hoc idem arguitur de termino communi sic: Terminus communis significat aliquid commune, immo ex alio non dicitur communis nisi quia significat aliquid commune;³ sed si significaret aliquid quod esset in re,⁴ non significaret aliquid commune; quare videtur quod significet aliquid quod est apud intellectum.

2 Contra. 'Homo' significat aliquid quod praedicatur de Socrate; sed illud quod est apud intellectum non praedicatur de Socrate. Cuius probatio est quia illud quod est apud intellectum⁵ est separatum, quare non⁶ praedicatur de Socrate. Quare videtur quod 'homo' non significet aliquid quod est apud intellectum, sed magis quod est in re.

[...]

<Determinatio quaestionis 5>

(M 2vB, P 100vA, B 120rB)

Et quod quaerebatur post gratia huius quod Aristoteles vocat passiones similitudines, sc. utrum res intellecta, ut animal vel homo, esset secundum substantiam suam et veritatem apud intellectum, dicendum quod res intellecta est⁷ apud intellectum, non tamen secundum veritatem et substantiam suam.

Quod autem res intellecta sit apud intellectum apparet /P 100vB/ quia⁸ movens et motum simul sunt; et quia intelligibile movet intellectum, ideo intelligibile et intellectum simul sunt; sed intelligibile est apud intellectum sive apud animam;⁹ ergo res intellecta erit apud animam.

1. etc. M : earum passionum quae sunt in anima P : passionum B.

2. aut sunt significativae (signa B) MB : nisi significationes vel forte nisi significativae sunt P.

3. nisi - commune MB : om. P.

4. re P : esse M.

5. non praedicatur - intellectum M(B) : om. P.

6. quare non M : et nullum tale P.

7. secundum substantiam - intellecta est M : om. P.

8. Quod - quia M : Probatio primi est quoniam P : nam B.

9. sive apud animam M(B) : om. P.

Non tamen erit per suam substantiam,¹ quod potest declarari per tres rationes.

Quarum prima est talis, quoniam si res intellecta, ut animal, esset in intellectu per substantiam suam, sequeretur quod intellectus esset animal et² verum esset dicere quod intellectus est³ animal; et similiter, cum ipse intellectus intelligat non-animal, si non-animal per suam substantiam esset apud intellectum, verum esset dicere quod intellectus non est⁴ animal, et ita contingeret duo contradictoria esse simul vera vel falsa; quod est inconueniens. Quare, ut videtur, res intellecta non est apud animam per suam substantiam.⁵

Praeterea, hoc secundo apparet sic: Forma secundum se principium est operationis, formae enim est agere et materiae pati, ut scribitur in libro De Generatione; si ergo forma⁶ secundum veritatem et substantiam suam esset apud intellectum, intellectus tunc diceretur participare operationes sicut et formas; igitur, cum hoc sit falsum, apparet quod res intellecta secundum substantiam suam non est apud intellectum.

Tertia ratio est ista:⁷ Omnis scientia est de eo quod est in intellectu; si ergo intellectum sive res intellecta per substantiam suam esset apud intellectum, tunc omnes scientiae essent apud intellectum vel in ipso intellectu, et sic omnes scientiae essent rationales; sed hoc est falsum; quare, ut videtur, res intellecta non erit per substantiam suam in ipso intellectu.⁸

Habemus ergo duo, scilicet quod res intellecta est apud intellectum, sed non secundum veritatem et substantiam suam. Qualiter est ergo apud intellectum? Dicendum quod per similitudinem suam. Unde sicut nos videmus de coloribus qui⁹ sunt in organo visus secundum suam similitudinem et non secundum substantiam suam et veritatem, similiter nec res intellecta secundum substantiam suam erit in intellectu sed¹⁰ secundum similitudinem.

1. Non - substantiam $M(B)$: om. P.

2. sequeretur - et $M(B)$: om. P.

3. est P : esset MB; cf. infra.

4. non est MB : est non P.

5. quod est - substantiam M : Quare etc. P : quod est inconueniens B.

6. forma: rei add. P.

7. Tertia - ista $M(B)$: tertio hoc apparet sic P.

8. et sic omnes - intellectu $P(B)$: om. M.; quare - intellectu P : ergo etc. B

9. qui MB : quod P.

10. secundum - sed $M(B)$: erit in intellectu nisi P.

Ad 1.1 Et quando arguitur quod sit in intellectu per substantiam suam,¹ dicendum quod minor est falsa: res enim per substantiam suam non est in intellectu, sed per similitudinem suam.²

Ad 1.2 Et quod postea arguitur quod idem est actus intellectivi³ et intelligibilis secundum quod vult Aristoteles,⁴ dicendum quod Aristoteles vult pro tanto quod sit idem actus quia similis; et similiter intelligendum est hic.

<Determinatio quaestionis 6>

De secundo quaesito intelligendum, sc. utrum voces significant passiones vel ipsas res,⁵ quod sicut est in intelligendo, ita est in significando, quia significare sequitur intelligere. Et ideo dicendum quod ipsae voces significant idem quod intellectus intelligit; sed intellectus intelligit res per similitudines, sicut visum est; intelligit etiam passiones quae sunt in anima, et hoc per similitudinem suam;⁶ quare ita est in significando, scilicet quod quaedam sunt voces quae significant ipsas res, et quaedam quae significant ipsas passiones quae sunt in anima. Ita quod cum⁷ intellectus intelligit ipsam rem, et hoc per similitudinem ipsius rei, intellectus imponit ipsam vocem ad significandum ipsam rem, et hoc⁸ per similitudinem ipsius rei; cum autem intellectus intelligit passiones quae sunt in anima, sive similitudines, et hoc per similitudinem suam, tunc intellectus im/M 3rA/ponit vocem ad significandum /P 101rA/ passiones quae sunt in anima per similitudinem suam quae est apud intellectum. Quia⁹ quicquid intellectus imponit ad significandum, sive passiones sive res imponit ad significandum,¹⁰ imponit ad significandum per similitudinem suam. Et ideo significanter dicit Aristoteles quod voces sunt notae earum¹¹ passionum quae sunt in anima, quia voces nihil significant nisi per passiones sive per similitudines.

-
1. quando arguitur - suam **M** : quod tu arguis quod res intellecta est etc. **P** (quoad sensum haec lectio melior) : def. **B**.
 2. Minor non bene refutatur, sed vereor ne auctori culpa ascribenda sit. Codices **MP** sibi constant. **B** omnia ab Et quando usque ad similitudinem suam omisit.
 3. intellectivi **P** : intellecti **M**.
 4. et intelligibilis - Aristoteles **M** : etc. **P**.
 5. scilicet - res **M** : om. **PB**.
 6. similitudines - similitudinem suam **M(B)** : similitudinem suam, sicut visum est **P**.
 7. cum **PB** : om. **M**.
 8. hoc **PB** : om. **M**.
 9. quia **M** : ita quod **PB**.
 10. sive - significandum **M** : om. **P** : sive passiones **B**.
 11. earum **M** : om. **PB**.

Unde, quando dicitur quod Aristoteles appellat passiones similitudines, dicendum¹ quod quaedam voces sunt quae significant ipsas res, et tales voces sive talia nomina appellantur /B 120vA/ secundum grammaticum nomina primae impositionis. Sunt etiam² quaedam voces quae significant passiones quae sunt in anima, ut 'genus' 'species' 'nomen' 'pronomen' 'verbum' et huiusmodi, et talia nomina appellantur nomina secundae impositionis sive nomina nominum.

Ad 1.1 Et quod tu arguis primo per auctoritatem Aristotelis, dicendum quod Aristoteles pro tanto dicit³ quod voces sunt notae etc.⁴ eo quod voces nihil significant nisi per passiones.

Ad 1.2 Et eodem modo dicendum ad auctoritatem Boethii.

Ad 1.3 Ad aliud quod dicitur⁵ quod terminus communis aliquid commune significat, dicendum quod terminus communis, ut 'homo' vel 'animal'⁶ non significat aliquid commune in actu sed tantum in potentia; significat enim⁷ tantum quiditatem hominis vel animalis⁸, et ista quiditas non est universalis nec particularis in actu, sed tantum in potentia se habet ad hoc quod sit universalis vel particularis.⁹ Et ideo dicendum quod nihil prohibet quin terminus communis, et quamvis significet aliquid quod sit in re,¹⁰ significet aliquid commune¹¹ - in potentia.

Quaestio 31

Madrid 1565: 7rA (basis); Paris BN 16170: 106rA; Basel F.III.20: 123rA.

The apparatus is positive and lists all rejected M readings, but only a small selection of rejected P or B readings.

M(P) = P's reading fundamentally identical with M's in spite of minor difference(s).

Visum fuit superius quod hoc signum 'omnis' significat aliquid, et quid est illud quod significat, et quod potest addi ad praedicatum, non tamen est utile, quoniam haec oratio tantum esset¹² falsa ANIMAL EST OMNIS

-
1. Unde - dicendum **M** : Unde Aristoteles appellat passiones. Dicendum ergo **P** : Unde appellat Aristoteles passiones similitudines. Dicendum ergo **B**.
 2. etiam **P** : et **MB**
 3. dicit **M** : dixit **P(B)**.
 4. etc. **M** : passionum quae sunt in anima **PB**.
 5. Ad - dicitur **M** : Et quod tu arguis **P**.
 6. ut - animal **MB** : om. **P**.
 7. enim] homo add. **P**.
 8. vel animalis **M** : om. **PB**.
 9. se habet - particularis **M(B)** : om. **P**.
 10. re: quod add. **M**.
 11. commune **PB** : om. **M**.
 12. tantum esset scripsi : tunc esset **M** : tantum **P**.

HOMO. Tunc gratia huius quaeritur de veritate istius¹ 'animal est omnis homo'.

1. Et arguitur quod sit vera, et consimiles.²

1.1 Primo per inductionem sic: Animal est Socrates, animal est Plato, et sic de singulis; ergo animal est omnis homo. Praemissae sunt verae, ergo et conclusio.

1.2 Praeterea haec est vera 'omnis homo est animal', adminus supponatur ad praesens; et idem significatur per 'animal'³ positum in subiecto et in praedicato, quoniam situs subiecti et praedicati non variat significatum nec modum significandi alicuius dictionis; quare videtur, cum⁴ "animal" vere praedicetur⁵ de omni homine, et quod vere possit subici omni homini; quare si haec est vera 'omnis homo est animal', et haec erit vera 'animal est omnis homo'.

2 Contra. Accipiamus primo istam propositionem⁶ 'nullum animal est omnis homo', quae vera est, ut patet de se; et tunc accipiamus aliam,⁷ 'animal est omnis homo'; et arguatur ex ipsis sic per /P 106rB/ syllogismum ex oppositis:⁸ 'nullum animal est omnis homo, animal est omnis homo, ergo animal non est animal'. Conclusio est falsa, ergo aliqua praemissarum; non maior, ergo minor; haec igitur est falsa 'animal est omnis homo'. Et quod maior non sit falsa⁹ apparet per inductionem. Nec potest dici quod ibi sit fallacia accidentis eo quod 'omnis homo'¹⁰ in prima propositione teneatur pro suppositis, in secunda autem pro intentione, ita quod ibi sit diversificatio medii; quoniam hoc praedicatum 'omnis homo' non est praedicatum intentionis, immo de necessitate tenetur¹¹ pro suppositis, ex quo distribuitur. Nec etiam potest dici quod /M 7rB/ illa sit falsa 'nullum animal est omnis homo' eo quod sequitur 'nullum animal est omnis homo, ergo¹² /B 123rB/ nullum animal est Socrates'; consequens est falsum, ergo et antecedens.

1. Visum - istius **M(P)** : Ad evidentiam praedictorum quaeritur utrum haec sit vera **B**.

2. consimiles **P** : ei similis **M**.

3. animal **M** : li animal **BP**.

4. cum] cum li **P** : sicut **B** : om. **M**.

5. praedicetur **M** : praedicari possit **B** : possit praedicari **P**.

6. propositionem **M** : propositionem universalem **P**.

7. aliam **M** : aliam universalem **P**.

8. Accipiamus - oppositis **M(P)** : om. **B**, sed infra, post animal non est animal, haec addidit: haec [l, pro hic] syllogismus ex positis [l, pro oppositis] cuius

9. falsa **P** : om. **M**.

10. omnis homo **M** : li omnis homo **BP**.

11. tenetur **B** : om. **M** : sequitur vel tenetur **P**.

12. sequitur - ergo **MP** : ex ipsa sequitur **B**.

Credo enim quod non¹ sequatur, quoniam negatio praecedens signum universale affirmativum immobilizat ipsum ita quod sub ipso hoc modo non habet sumere sub; nunc autem negatio implicita in hoc signo 'nullus' praecedit hoc signum 'omnis'; ideo non sequitur 'nullum animal est omnis homo, ergo nullum animal est Socrates', sicut visum est.

Et si dicatur quod haec 'nullum animal est omnis homo'² non habet contradictoriam, insistendum est in hoc sicut in impossibili.³ Ponitur enim aliquid negari et illud non posse affirmari⁴, quod est plane contra Aristotelem dicentem quod quicquid contingit affirmare contingit negare et e converso.

Dicendum quod haec simpliciter est falsa 'animal est omnis homo'.⁵

Quod declaratur per duas rationes.

(a) Quarum prima talis est:⁶ quoniam omne quod praedicatur de aliquo aut inest ei per se aut per accidens, et appellatur aliquid inesse per se quod inest alicui secundum aliquem modum dicendi per se determinatum ab Aristotele primo Posteriorum; per accidens autem appellatur⁷ inesse aliquid alicui quod non insit illi secundum aliquem illorum 4 modorum. Si ergo omnis homo praedicetur de animali, aut inest ei per se aut per accidens. Nunc autem non inest ei per se, quia omne quod inest alicui per se inest omni contento sub eo cui inest secundum quod dictum de per se, quia secundum Aristotelem per se praesupponit⁸ de omni. Nunc autem omnis homo non inest omni contento sub animali, quare manifestum est quod non inest ei per se.⁹ Nec etiam inest ei per accidens, quoniam omnia quae accidunt animali aut accidunt ei per esse quod habet apud animam aut per esse quod habet in suppositis. Nunc autem omnis homo non accedit animali per esse quod habet apud animam, quoniam illud quod inest ei per esse quod habet apud animam est¹⁰ praedicatum intentionis,

1. non **BM** : om. **P**.

2. ergo nullum animal est Socrates - est omnis homo **M(B)** : om. **P**.

3. insistendum ... sicut in impossibili **M** : sistendum ... sicut impossibili **P(B)**.

4. Ponitur enim aliquid -- affirmari **scripsi** ponendum enim aliquem negare et illud non posse affirmare **M** : ponendum aliquod negatione et id non posset affirmare **P** : ponitur enim negare et illud non posse affirmare **B**.

5. Dicendum - homo **M(B)** : Et ad hoc dicendum quando tu quaeris utrum haec sit vera 'animal est omnis homo', dicendum quod simpliciter falsa est **P**.

6. Quod declaratur - talis est **MP** : om. **B**.

7. pro appellatur et quae sequuntur usque ad quod inest ei per se alia praebet **B**, quae in notula infra videbis.

8. inest omni contento - praesupponit **M** : secundum quod dictum est de per se inest omni contento sub eo cui inest secundum quod Aristoteles per se supponit **P**.

9. appellatur - per se **M(P)** : secundum nullum [vel ullum] inest sed omnis non inest animali per se nam inesset omni animali cum per se supponat de omni **B**.

10. Nunc - est **MP** : Non per primum, quia nullum praedicatum inest subiecto per tale esse nisi sit **B**.

sed "omnis homo" non est praedicatum intentionis, quare non inest ei per esse quod habet apud animam.

Praeterea hoc apparet sic, quoniam aliquem esse omnem hominem nihil aliud est quam aliquem esse Socratem vel Platonem et sic de aliis. Nunc autem ista non sunt apud animam, quod patet de se; quare omnis homo non accidit animali per esse quod habet apud animam. Nec per esse quod habet in suppositis, quoniam quandocumque inest aliquid alicui per aliquid aliud, oportet quod per se et primo insit illi per quod inest illi tertio quam illi cui inest.¹ Si ergo omnis homo insit animali per esse quod habet in suppositis oportet quod per se et prius insit ipsis suppositis; nunc autem omnis homo non inest ipsis² per se, quoniam illud quod per se inest alicui sive aliquibus inest omnibus,³ sed omnis homo omnibus suppositis non inest; quare manifestum est quod omnis homo non inest animali per esse quod habet in suppositis.⁴

Et si dicatur quod⁵ in ista propositione 'animal est omnis homo' 'animal'⁶ respicit sua supposita indeterminate sicut etiam in⁷ ista 'omnis homo est animal' et argumentum procedit ac si 'animal' respiceret⁸ supposita determinate, quare nihil facit ad propositum -

- Si sic dicatur, contra hoc arguitur sic, quod 'animal' /P 106vA/ in ista propositione 'omnis homo est animal' non sit indeterminatum ad sua supposita. Et arguitur sic:⁹ si animal indeterminatum est omnis homo,¹⁰ ergo animal indeterminatum est Socrates, et si animal indeterminatum est Socrates, ergo per conversionem Socrates est animal indeterminatum, et hoc manifeste est falsum, quare et illud ex quo sequitur, scilicet quod animal indeterminatum sit omnis homo.

Praeterea, quando dicitur "'animal' est terminus supponens pro suppo-

-
1. illi cui inest **MP** : illi tertio cui inest per illud **B**.
 2. ipsis **M** : suppositis animalis **B** : ipsis suppositis **P**.
 3. quoniam - omnibus **M** : quoniam id per se inest alicui vel aliquibus quod inest pluribus vel omnibus **P**.
 4. Si ergo - suppositis **M(P)** : Nunc autem omnis homo non est in suppositis animalis per se, quia o()it omnibus, quod non est verum, quare non inest animali per esse quod habet in suppositis **B**.
 5. quod in ista propositione *scripsi*] quod ab hac **B** : quod (+ li **P**) animal in ista propositione **MP**.
 6. animal **M** : li animal **B** : homo **P**.
 7. etiam in] om. **M**.
 8. respiceret] sua add. **P**.
 9. Si sic dicatur - sic **M(P)** : Contra **B**.
 10. omnis homo **BP** : omnis homo est animal **M**.

sitis indeterminate", dicendum quod ista indeterminatio¹ causatur in termino universalis² ex eius significato. Quia enim ita est quod significatum termini universalis respicit omnia supposita indeterminate, ideo et terminus universalis respicit ea indeterminate; si ergo esse omnem hominem inest animali indeterminate, oportet quod prius insit significato animalis; hoc tamen falsum est, quare esse omnem hominem non inest animali indeterminate.

Et sic responsio nulla est, ut videtur. Et³ redeundum⁴ est ad principale.

(b) Et arguitur iterum per secundam rationem quod illud praedicatum quod est "omnis homo" non insit animali per accidens. /M 7vA/ Quoniam quandocumque tertium inest primo per accidens, oportet tertium inesse alicui per se sicut illi per quod inest primo, sc. secundo,⁵ quod secundum necesse est esse accidens primi, vel econverso primum esse accidens secundi; nunc autem ita est quod esse omnem hominem non inest alicui per se, quod sit accidens animalis, vel econverso; ergo non inest ei per accidens.

Maior declaratur, et hoc quantum ad eius duas partes.

1. Praeterea - indeterminatio scripsi] Praeterea quando terminus supponit indeterminate pro suppositis haec indeterminatio B : Praeterea quando dicitur animal est terminus suppositus pro suppositis indeterminate dicendum quod ista indeterminatio P : Postea quaeritur quare dicitur aliquis terminus supponere pro suppositis indeterminate dicendum quod ista determinatio M.
2. universali P : vel M : universali vel B.
3. Et] Hinc usque ad consimiles ut videtur, i.e. usque ad finem determinationis, textus codicis B raro tantum cum MP congruit. Est autem hic: Falsa (I, pro Praeterea) hoc idem probatur secunda ratione, quoniam quandocumque aliquid inest alicui per accidens, oportet quod illud insit alicui per se, et omne illud per quod aliquid inest alicui sit accidens illius cui inest aut econverso. Prima pars huius propositionis patet per Aristotelem in secunda (I, pro secundo) Physicorum. Item per rationem, nam si insit per accidens ipsi A per B, oportet quod insit alicui per se, scilicet B, nam vel inest ei per se aut per accidens. Si per se, habeo propositum; si per accidens, oportet quod insit aliquod per se vel est processus in infinitum, quod non est dare, quare propositum, immo propter aliud non dicitur inhaerere per accidens alicui nisi quia inest alicui per se. Secunda pars patet per inductionem in omnibus, sicut Aristoteles declarat. Ergo vera tota propositio. Sed omnis homo non inest alicui quod sit accidens animalis, aut cuius animal sit accidens, quoniam omnia quae accidunt animali aut accidunt sibi sicut superiora aut sicut inferiora. Nunc autem superioribus ad animal non inest homo per se, quoniam fieret similis quaestio, quia si inest per se omnibus suppositis, ut visum est superius, nec etiam inest inferioribus per se, quoniam non possumus dicere quod homo est omnis homo, ergo homo per se est Socrates, nam consequens est falsum, quare et antecedens, nec etiam illud praedicatum convenit huic quod dico 'omnis homo' per se, quoniam sequeretur 'omnis homo per se est omnis homo, ergo [[homo per se est]] Socrates [et Plato/ [[nam consequens est falsum]] et sic de aliis', quod est falsum. Et tunc ex duabus praemissis declaratis sequitur conclusio quod omnis homo non inest animali per accidens, nec per se, ut probatum est. Ergo haec est falsa 'animal est omnis homo' et consimilis.
4. redeundum M : tunc respondendum P.
5. per quod inest primo sc. secundo M : quod inest primo si secundum se P.

Est enim prima pars 'Quandocumque aliquid inest alicui per accidens, oportet quod illud insit alicui¹ per se'.² Et ad probationem huius posset sufficere auctoritas Aristotelis [qui]³ in secundo Physicorum. Nihilominus tamen accipiat exemplum in terminis generalibus, et tunc videbitur melius. Ponatur enim quod C insit ipsi A per B;⁴ oportet ergo quod C insit alicui per se secundum illam propositionem, quoniam⁵ ex quo inest ipsi B, ergo aut inest ipsi B, per quod⁶ inest ipsi A, per se aut per accidens. Si per se, habeo propositum. Si per accidens, tunc quaeram⁷ de illo alio eodem modo, et sic de aliis. Aut⁸ contingit devenire ad aliquid⁹ cui per se insit C, aut contingit ire in infinitum; hoc autem est inconveniens, quare manifestum est quod omne quod inest alicui per accidens oportet quod illud insit alicui per se, immo certe propter¹⁰ aliud non dicitur aliquid inhaerere alicui per accidens nisi quia illud inest alicui per se.

Secunda pars maioris est quod oportet quod illud per quod aliquid inest alicui sit accidens illius cui inest aut e converso. Et illud potest declarari in omnibus per inductionem et secundum quod Aristoteles declarat.

Minor etiam potest declarari, sc. quod omnis homo non insit alicui quod sit accidens animalis, aut cuius animal sit accidens. Quoniam omnia quae accidunt animali aut accidunt sicut superiora aut sicut inferiora.¹¹ Nunc autem superioribus ad animal non inest omnis homo per se, quoniam fieret similis quaestio; quia si inessent per se, omnibus suppositis, ut visum est superius. Nec etiam ipsis inferioribus ad animal inest omnis homo per se, quoniam non possumus dicere quod homo sit omnis homo, ergo homo per se est Socrates, quoniam consequens est falsum, quare et antecedens. Nec etiam¹² illud praedicatum convenit huic quod dico 'omnis homo' per se, quoniam iam sequeretur¹³ 'omnis homo per se est omnis homo, ergo Socrates est'¹⁴ Plato et sic de singulis, quod tamen est falsum. Minor vera est, maior etiam, et ideo non est mirum si conclusio

1. alicui scripsi] ei P; def. M..

2. oportet - per se (P) : om. M.

3. qui M : qui dicit M.

4. per B P : et B C M.

5. quoniam P : lectio incerta M.

6. B ergo aut - quod M : per se ergo autem inest ipsum B quam P.

7. quaeram P : quaeratur M.

8. aut P : et M.

9. aliquid] aliquod M, et fort. P.

10. propter B : pro M : proprie P.

11. quae accidunt - inferiora P : quae accidunt aut sicut superiori aut sicut inferiori M.

12. etiam BP : et M.

13. sequeretur BP : sequeretur quod M.

14. est MP : et B.

vera sequitur, scilicet quod illud¹ praedicatum "omnis homo" non insit animali per accidens.

Probatum est ergo quod non inest ei per accidens per duas rationes principales; probatum est etiam quod nec² per se inest ei; quare concludi potest quod nullo modo inest ei; et sic haec est falsa 'animal est omnis homo' et consimiles, ut videtur.

Ad 1.1 Ad primum argumentum in oppositum dicendum quod ibi est fallacia³ accidentis vel figurae dictionis. Ad utramque enim istarum exiguntur duo. Unum est /P 106vB/ quod oportet quod sint aliqua duo quae partim conveniant et partim differant; secundum est quod oportet esse quod /B 123vA/ sit aliquod tale in quo illa duo penitus sint diversa. Et ubicumque illa duo reperiuntur, sic est ibi fallacia figurae dictionis vel accidentis, sed diversimode; quoniam si principium motivum fuerit a parte vocis, sic est fallacia figurae dictionis, si autem ex parte rei, sic est fallacia accidentis. Et hoc potest declarari in hoc exemplo 'homo est species, Socrates est homo, ergo Socrates est species', Socrates enim et homo in aliquo conveniunt et in aliquo differunt, ut in isto praedicato quod est "esse speciem". Nunc autem⁴ ista duo hic reperiuntur⁵, si reducatur ista inductio ad syllogismum secundum quod Aristoteles docet in fine Priorum, sic: 'Omne⁶ quod est Socrates, Plato, Cicero et sic de aliis, est omnis homo⁷, ergo animal est omnis homo.' Ista enim, sc. "Socrates et Plato et sic de aliis", et "animal" in aliquo conveniunt et in aliquo differunt. Sed penitus differunt in isto, videlicet esse omnem hominem. Et ideo dicendum est ad illud per⁸ fallaciam accidentis.

Ad 1.2 Ad aliud,⁹ quando dicitur quod ista est vera 'omnis homo est

-
1. vera sequitur, scilicet quod illud *scripsi*] vera sequitur si autem illud **M** : sit vera scilicet istud **P**.
 2. principales - nec *scripsi*] principales probatum est etiam quod nec etiam **M** : probatum quod nec **P**.
 3. Ad primum - fallacia **M** : Ad argumenta in oppositum dicendum est. Ad primum, cum dicitur 'animal est Socrates, animal est Plato, et sic de aliis, ergo animal est omnis homo', dicendum quod ibi est fallacia **P** : Primum in oppositum peccat per fallaciam **B**.
 4. autem **P** : lectio incerta **M**.
 5. reperiuntur **P** : requiruntur **M**.
sed diversimode - reperiuntur **M(P)** : Accidentis si sit principium motivum ex parte rei, figurae dictionis si sit ex parte vocis, et sic est in proposito, quod patet **B**.
 6. omne **M** : esse **BP**.
 7. est omnis homo **M** : om. **BP**.
 8. dicendum (respondendum **P**) est ad illud per fallaciam **MP** : fallacia **B**.
 9. Hinc usque ad finem quaestionis **B** non nisi raro cum reliquis congruit. Est autem textus codicis **B** hic: Ad aliud dicendum quod per consequentiam non sequitur 'omnis homo est animal, ergo animal est omnis homo', quoniam in oppositum potest stare, stant enim simul 'omnis homo est animal' et 'nullum animal est omnis homo'. Nec argumentum valet, quia quamvis non mutetur significatum termini nec modus significandi, mutatur tamen suppositio et illud quod sequitur modum significandi termini, sc. modus indeterminati, nam 'homo' de se indeterminatum est, sed 'album' sibi adveniens mutat indeterminationem. Similiter est in proposito, si quis inspiciat.

animal', quare et illa 'animal est omnis homo', dicendum quod si arguatur per consequentiam, planum est quod non sequitur, quoniam oppositum potest /M 7vB/ stare; istae enim duae possunt se compati, sc. 'omnis homo est animal' et 'nullum animal est omnis homo'. Si autem arguitur per similitudinem¹, dicendum quod quamvis non mutetur significatum nec modus significandi, mutatur tamen suppositio hic et ibi. Sicut in isto termino 'homo' semper est idem significatum et idem modus significandi nec² mutatur in eo per aliquid³ ei adveniens nec significatum nec modus significandi, mutatur <tamen> per additionem aliquod consequens aliquem⁴ modum significandi; est enim in isto termino 'homo' quoddam consequens modum⁵ significandi, sicut modus indeterminati, unde quantum est de se indeterminate sua supposita respicit, per 'album' autem⁶ ei adveniens nec mutatur significatum nec modus significandi, mutatur tamen id quod erat consequens ad modum significandi, sicut modus indeterminati; determinatur autem iam per 'album' ad supposita alba, et ideo mutatur eius suppositio, - sic recte dico quod est in proposito, ut patet consideranti.

Sic igitur patet solutio ad illud.

Quaestiones 34-35

Madrid 1565: 8rA (basis); Paris BN 16170: 107rA

The apparatus lists all M readings not accepted in the text, but not all rejected P readings.

VIDEBITUR AUTEM SUBITO INCONVENIENS ESSE etc.

Circa partem istam quaeritur de hoc quod Aristoteles dicit quod unius affirmationis una est negatio sive tantum unum uni opponitur.

Secundo potest quaeri circa illam partem in qua Aristoteles dicit quod si tunica imponatur ad significandum hominem et equum, quod idem et dictu 'tunica est alba' ac si diceretur 'homo est albus et equus est albus'. Et potest quaeri utrum dictio aequivoca importet sua significata sub copulatione vel sub disiunctione.

1. similitudinem M : simile P.

2. nec scripai] non M : et P.

3. aliquid P : aliquod M.

4. aliquod consequens aliquem scripai] alicuius consequentis aliquem M : alicuius consequentis ipsum P.

5. consequens modum P : antecedens modus M.

6. autem P : enim M.

<Quaestio 34>

1. De primo arguitur quod multa uni opponantur:

1.1 Quoniam isti quae est 'bonum est bonum'¹ opponuntur istae 'bonum non est bonum' et 'bonum est malum', et istae non sunt unum sed multa;² quare etc.

1.2 Item isti 'omnis homo est albus' opponuntur istae 'quidam homo non est albus' et 'nullus homo est albus', et istae non sunt u/P 107rB/num sed multa;³ quare etc.

1.3 Item, isti quae est 'oportet amicis benefacere' opponuntur istae duae 'non oportet amicis benefacere' et 'oportet amicis malefacere'.

2. In oppositum est Aristoteles hic et in quarto Metaphysicae ubi probat quod⁴ unum uni opponitur.

<Quaestio 35>

1. De secundo arguitur quod dictio aequivoca habeat sua significata sub copulatione.

1.1.1 Quoniam Aristoteles hic exponens significatum dictionis aequivocae exponit ipsum per copulationem, quoniam dicit quod idem est dictu 'tunica est alba' ac si diceretur 'homo est albus'⁵ et equus est albus' supposito quod 'tunica' hominem et equum significet.

1.1.2 Item, hoc idem vult Aristoteles in secundo Elenchorum exponens similiter significatum dictionis aequivocae per copulationem quoniam dicit quod idem est dictu 'A est domi' ac si diceretur 'Callias est domi et Themistocles⁶ est domi' supposito quod 'A' significet Calliam et Themistoclem.

1.2 Praeterea, quandocumque aliqua operantur multiplex actuale⁷ propter multipliciter alicuius dictionis, necessarium est illam dictionem plura in actu significare, sed hoc non esset nisi illa significata significaret sub copulatione; quare etc.

2. In o/M 8rB/ppositum arguitur sic:

2.1 Quoniam si dictio si aequivoca significaret actu plura sub copulatione, iam sequeretur quod esset idem iudicium de oratione in qua

1. quae est bonum est bonum **M** : quod est bonum **P**.

2. unum sed multa **P** : unae sed multae **M**.

3. multa **P** : multae **M**.

4. quod : tantum add. **P**.

5. albus **P** : fort. alba **M**.

6. Themistocles] themistides **M** : themis()des **P**; eodem modo infra.

7. actuale **P** : actualiter **M**.

ponitur dictio aequivoca [et de oratione aequivoca] et de oratione copulativa, ita quod sicut copulativa dicitur esse tota falsa propter falsitatem alterius¹ partis, ita oratio in qua ponitur dictio aequivoca esset simpliciter falsa propter falsitatem alterius significati.² Consequens est falsum, ergo et antecedens, ut manifeste apparet.

2.2 Item, si haberet sub copulatione, ad multiplicitatem significatorum sequeretur multiplicitas modorum significandi, et quaecumque dictio nominalis quae habet plures modos significandi habet construi cum verbo pluralis numeri; iam sequeretur quod melius diceretur 'canis currunt' quam 'canis currit'. Consequens est falsum, ergo et antecedens.

2.3 Item, quandocumque aliqua dictio continet aliqua plura in actu³ simul, infert quodlibet illorum, sicut patet discurrendo in omnibus; nunc autem dictio aequivoca non infert⁴ quodlibet suorum⁵ significatorum, iam enim inductio non peccaret contra syllogismi illationem, quod est contra Aristotelem in primo Elenchorum qui dicit quod omnes fallaciae peccant eo quod immodificatae sunt; quare etc.

2.4 Praeterea, quandocumque aliqua dictio continet aliqua plura in actu simul, non sequitur ad quodlibet illorum plurium; nunc autem dictio aequivoca sequitur ad quodlibet suorum significatorum, sequitur enim 'latrabile currit, ergo canis currit'; quare etc.

<Qu. 34, Determinatio.>

Ad primum quod quaeritur, utrum tantum unum uni opponatur, dicendum quod sic - in uno genere oppositionis; in diversis autem generibus oppositionis multa possunt opponi uni, sc. per accidens; sed in uno genere oppositionis tantum unum uni opponitur per se.

Ad 1.1-1.3 Ad argumenta iam apparet solutio per iam dicta. Primum enim argumentum et tertium bene probant quod multa possint uni opponi per accidens, secundum autem argumentum bene probat quod multa possint opponi uni in diversis generibus.⁶

<Qu. 35, Determinatio.>

Ad aliud quod secundo quaeritur,⁷ utrum dictio aequivoca habeat sua significata sub copulatione vel disiunctione, intelligendum primo quod

1. alterius P : alicuius M.

2. falsa p.f.a. significati P : om. M.

3. actu] et add. P.

4. quodlibet illorum - non infert M : om. P.

5. suorum] suppositorum add. et del. M.

6. secundum - generibus M : secundum autem quod in diversis generibus multa possunt uni opponi, et ideo conceditur P.

7. Ad - quaeritur M : Et quod tu quaeris post P.

illorum plurium quae¹ significantur per unam dictionem quaedam significantur² per unam rationem, quae quidem ratio est significatum ipsius dictionis significantis multa, et dictio sic significans dicitur univoca; quaedam autem significantur per unam dictionem et rationes diversas, ita quod quodlibet illorum plurium significatur per suam rationem propriam, et dictio sic significans multa, cum significet ea rationibus diversis et ut diversa³ dicitur aequivoca, cum eius significata sint diversa et ut diversa penitus.

Dicendum est ergo quod dictio sic significans multa⁴ habet sua significata⁵ actu et simul. Causa huius potest esse duplex, quarum una est haec quoniam⁶ sicut se habet dictio significans unum ad suum⁷ significatum, ita se habet dictio significans plura per diversas rationes ad sua significata; sed sic dictio unum significans ad suum significatum quod illud in actu significat, quod plane patet; /P 107vA/ quare et dictio significans plura per diversas rationes ita se habebit quod sua significata simul⁸ in actu significabit.

Alia causa est quoniam illa [quae] significantur per dictionem simul⁹ in actu quae simul et in actu possunt apprehendi ab intellectu per ipsam dictionem; nunc autem significata dictionis significantis plura per diversas rationes per ipsam dictionem simul et in actu possunt apprehendi ab intellectu, et quamvis non ab eodem, tamen a pluribus. Cuius probatio est¹⁰ ad sensum; prolata enim ista dictione 'canis', intellectus unus¹¹ potest intelligere marinam beluam, et alius intellectus potest intelligere caeleste sidus simul, et alius canem latrabilem. Quare dictio aequivoca significat plura simul et in actu.

Cum ergo probatum sit quod dictio aequivoca plura significet simul et in actu, et idem significet dictio posita in oratione et extra orationem, quoniam ingressus dictionis in orationem non mutat significatum dictionis, nec modum significandi,¹² sequitur quod oratio in qua ponitur talis dictio significet plura in actu et simul.

1. quae P : quaedam M.

2. significantur P : om. M.

3. et ut diversa M : om. P.

4. multa P : om. M.

5. significata M : supposita P; sub add. M.

6. quoniam P : lectio incerta M.

7. suum P : unum M.

8. simul] et add. P.

9. simul] et add. P et M a.c.

10. est] vel patet add. P.

11. unus scripsi : suus P : om. M.

12. ingressus - significandi M : ingressus orationis nec mutat significatum nec modum significandi ipsius dictionis P.

Et hoc idem potest ostendi per rationem iam factam, quoniam illud significatur per orationem actu et simul quod per ipsam simul et in actu ab intellectu potest apprehendi; nunc autem significata orationis plura significantis, et quamvis per accidens, possunt¹ actu et simul apprehendi ab intellec/M 8vA/tu, et quamvis non ab eodem, tamen a diversis; quare etc.

Nihilominus tamen² dictio aequivoca habet sua significata simul et in actu, non tamen est dicendum quod ipsa copulatio cadat inter significata illius dictionis, sicut plane vult Commentator super locum istum dicens quod³ magis plures est ista propositio 'tunica est alba' quam 'homo est albus et equus est albus', quoniam <in> ista 'homo est albus et equus est albus'⁴ est copulativa coniunctio⁵ uniens quodammodo partes ipsius copulativae, unde copulativa dicitur una ad minus copulationis unitate seu coniunctionis; in ista autem 'tunica est alba' non cadit aliqua coniunctio uniens significata ipsius⁶ tunicae, et ideo magis dicitur esse una illa quam ista secundum Commentatorem.

Cum hoc etiam intelligendum quod oratio illa in qua ponitur terminus aequivocus non dicitur proprie significare verum vel falsum, quoniam illud quod significat verum vel falsum est oratio. Nunc autem⁷ in qua ponitur terminus aequivocus non est oratio sed orationes, quod patet de se et per auctoritatem Commentatoris iam adductam, qui vult quod sit plures. Quare manifestum est quod oratio in qua ponitur terminus aequivocus non dicitur proprie significare verum vel falsum.

Ad argumenta autem ad utramque partem dicendum.

Ad 1.1 Ad primum, quando dicitur quod Aristoteles in praesenti libro et in libro Elenchorum sic docet exponere, dicendum quod Aristoteles non intelligit quod cadat coniunctio intermedia inter⁸ significata, sed intelligit quod sicut ista 'homo est albus et equus est albus' significat plura, ita et ista 'tunica est alba'.

Ad 1.2 Ad aliud dicendum quod⁹ concedenda est tota ratio, non¹⁰

1. possunt scripsi : possint MP.

2. tamen M : om. P.

3. dicens quod M : quasi dicens P.

4. quoniam - alba M : om. P.

5. coniunctio P : ergo M, ut videtur.

6. ipsius] dictionis sc. add. P.

7. autem] oratio add. P.

8. inter P : om. M.

9. dicendum quod M : quando dicitur quod quando aliqua operantur multiplex actuale per aliquam dictionem importantem multitudinem necessarium est illam dictionem <plura> in actu significare P.

10. non P : om. M.

quod cadat copulatio inter significata, sed¹ quod ibi est² diversitas significatorum.

Ad argumenta etiam in oppositum dicendum.

Ad 2.1 Ad primum. Quando dicitur quod si haberet sub copulatione, iam idem esset iudicium de oratione copulativa et de oratione in qua ponitur terminus aequivocus, dicendum quod falsum est, quoniam partes orationis copulativae uniuntur per copulationem, partes autem orationis in qua ponitur terminus aequivocus non uniuntur per aliquod, sicut assumptum est ex corpore quaestionis.³ Nunc autem quia ita est quod copulativa aliquo modo est una, ideo ad falsitatem alterius partis iudicatur tota falsa; quia ita est quod⁴ oratio in qua ponitur terminus aequivocus non est aliquo modo una, sicut dicit Commentator, ideo ad falsitatem alterius partis termini aequivoci seu orationis in qua ponitur non sequitur quod sit /P 107vB/ tota falsa.

Vel posset dici alio modo concedendo maiorem et interimendo minorem, quoniam partes orationis copulativae sunt duae orationes diversae, et ideo ad falsitatem alterius partis non dicitur tota copulativa falsa, sed falsa pro altera parte. Et sic est in oratione in qua ponitur terminus aequivocus.

Ad 2.2 Ad aliud. Quando dicitur quod iam sequeretur quod bene diceretur 'canit currunt', dicendum quod convenienter dicitur 'canis currit' et non 'canis currunt', quoniam quamvis haec dictio 'canis'⁵ habeat plura significata, tamen quia una vox habet unum modum significandi et⁶ ideo habebit⁷ constructionem cum verbo singularis numeri.

Intelligendum tamen est quod modus significandi duplex est, sc. modus significandi active et modus significandi passive, unde modus significandi passive est in re, modus significandi active in⁸ dictione. Unde sciendum quod modus significandi passive non est causa constructionis, modus autem significandi active est causa constructionis.⁹ Nunc autem ad multiplicitatem significatorum sequitur multiplicitas modorum significandi passive, ad multiplicitatem autem significatorum non de necessitate

1. sed scripsi : secundum M : per P.

2. ibi est M : fiat P.

3. ex corpore quaestionis M : lectio incerta P.

4. quod M : om. P.

5. canis] plura significet vel add. P.

6. et M : om. P.

7. habebit P : haberet M.

8. in] oratione vel add. P.

9. constructionis - constructionis M : orationis nec modus significandi est causa constructionis P.

sequitur multiplicitas modorum significandi active ex quibus causatur constructio. Et sic patet solutio.

Ad 2.3 Ad aliud. Quando dicitur quod quandocumque aliqua dictio plura in actu significat ipsa infert quodlibet illorum, arguitur¹ a quibusdam quod debemus dicere quod ad orationem in qua ponitur terminus aequivocus non sequitur aliquod significatorum termini illius. Sed hoc est contra rationem, quoniam /M 8vB/ ex quo terminus aequivocus habet sua significata² in actu et simul, oportet de necessitate inferre quodlibet suorum significatorum, quia qua ratione infert unum eadem ratione infert aliud; nunc autem non est dubium quin aliquid infert;³ quare etc.

Propter hoc dicendum est aliter, quod sequitur de necessitate 'canis currit, ergo latrabile currit' eo quod oppositum consequentis non potest stare cum antecedente, quoniam illae non possunt simul stare 'canis currit' et 'latrabile non currit'; quod patet exponendo significatum de 'canis' sicut Aristoteles exponit significatum de 'tunica'. Idem ergo est dicere⁴ 'canis currit' ac si diceretur 'latrabile currit, marina belua currit, caeleste sidus currit';⁵ nunc autem illae omnes ex una parte et ista 'latrabile non currit' non possunt stare simul; quare etc.

Dicendum ad formam argumenti quod significatum termini aequivoci non sequitur ad orationem in qua ponitur terminus aequivocus syllogistice,⁶ tamen sequitur de necessitate, et hoc non est inconveniens secundum Aristotelem in primo Priorum dicentem quod omnis syllogismus est necessarius,⁷ non tamen omne necesse est syllogismus; et non tamen⁸ sequitur quod aequivocatio non peccet contra syllogismum, quoniam multi sunt loci sophistici qui non peccant contra illationem, ut patet inducendo, sicut in plures interrogationes ut una⁹ et quibusdam aliis.

Ad 2.4 Ad aliud dicendum, quando dicitur quod quandocumque aliqua dictio plura continet in actu, non sequitur ad quodlibet illorum, concedendum est. Sed ad minorem dicendum per interemptionem; ut patet inducendo in exemplo Aristotelis, dicendum¹⁰ quod non sequitur 'homo est albus, ergo tunica est alba' quoniam ista 'tunica est alba' valet istas duas

1. arguitur M : dicitur P.

2. sua significata P : supposita M.

3. infert M : inferat P.

4. dicere M : dictu P.

5. latrabile - currit M : marinum currit et caeleste sidus currit P.

6. syllogistice] non add. P.

7. necessarius M : ex necessariis P.

8. non tamen M : tamen non P.

9. una M : unam P.

10. dicendum M : om. P.

'homo est albus' et 'equus est albus'; nunc ergo non sequitur¹ 'homo est albus, ergo tunica est alba' sicut non sequitur 'homo est albus, ergo homo est albus et equus est albus',² et similiter non sequitur 'latrabile currit, ergo canis currit'.³

Sic igitur patet solutio ad illud, et per consequens ad quaesita.⁴

Quaestio 49

Madrid 1565: 11vA (basis); Paris BN 16170: 110vB; Laur. St.Croce 12 sin.,3: 10vA

The apparatus lists all M readings not accepted in the text, and all cases in which F and P share a reading different from that of M.

Consequenter quaeritur utrum sequatur 'Socrates est homo mortuus, ergo est homo.'

1. Et arguitur quod sic.

1.1 Quoniam /P 111rA/ quandocumque in aliquo antecedente includuntur duo contradictoria, ad totum antecedens⁵ sequitur quodlibet; nunc autem hic includuntur duo contradictoria, quoniam de ratione hominis est vivum, in ratione mortui non vivum,⁶ quare etc.

1.2 Praeterea, manente eadem causa manet idem effectus; nunc autem causa quare⁷ sequitur homo ad hominem erat⁸ significatum hominis, et adhuc manet significatum hominis;⁹ quare etc.

2. In oppositum

2.1 est Aristoteles hic dicens quod non sequitur 'Socrates est homo mortuus, ergo¹⁰ est homo'.

2.2 Praeterea, ubicumque est fallacia consequentis, ibi non sequitur conclusio de necessitate; sed hic est fallacia consequentis; quare¹¹ etc.

3. Dicendum quod intentio Aristotelis est quod non sequatur.

Intelligendum tamen primo quod hoc nomen 'homo' potest esse aequivocum, potest enim dici de animali rationali mortali et etiam potest dici

1. sequitur om. M a.c.

2. sequitur - albus M : sequitur 'homo est albus, ergo homo est albus et equus est albus' ita non sequitur 'homo est albus, ergo tunica est alba' P.

3. currit - currit P : non currit - non currit M.

4. illud - quaesita M : obiecta P.

5. antecedens] consequens M.

6. in - vivum] et (etiam F) ibi ponitur contrarium FP.

7. causa quare] quare P : om. F.

8. erat] causat M.

9. hominis] om. FP.

10. ergo] Socrates add. FP.

11. quare] ergo FP.

de materia hominis seu de corpore hominis¹ quod est cadaver, potest etiam dici de homini picto. Cum autem dicatur de omnibus istis non dicitur de omnibus illis principaliter, sed de omnibus istis per² quandam attributionem quam habent ad hominem vivum;³ dicitur enim de cadavere quia fuit materia hominis vivi,⁴ dicitur etiam de homine picto quia est imago hominis vivi.⁵

Si igitur intelligatur 'homo' significare unum tantum sicut vivum hominem⁶ in ista propositione 'Socrates est homo mortuus', tunc est oppositio in adiecto,⁷ et tunc de necessitate sequitur utraque pars, sic 'Socrates est homo mortuus, ergo Socrates est homo, ergo est mortuus',⁸ et non sequitur altera pars determinate quin alia sequatur. Unde si Aristoteles negavit istam consequentiam 'Socrates est homo mortuus, ergo⁹ est homo' non negavit eam¹⁰ nisi quia non sequitur ista pars determinate ita quod alia non sequatur.

Si autem intelligatur hoc nomen 'homo' significare omnia supradicta, sc. hominem vivum¹¹ et cadaver et hominem pictum, unum tamen per prius et reliquum per posterius, dicendum quod in ista propositione tenetur 'homo'¹² pro cadavere per illam propositionem "Quandocumque aliquid dicitur de aliquibus duobus, ita tamen quod de uno per prius et de altero per posterius, ipsum per se sumptum dicitur de illo de quo per prius dicebatur, cum aliqua tamen additione potest teneri pro¹³ illo de quo per posterius dicebatur." Cum ergo in ista propositione 'Socrates est homo mortuus' 'homo'¹⁴ teneatur pro cadavere, quia ibi est determinatio ipsum contrahens ad istud significatum, tunc ad istam propositionem¹⁵ 'Socrates est homo mortuus' non sequitur ista 'ergo Socrates est homo', quoniam in prima 'homo'¹⁶ tenetur pro homine cadavere, sicut visum est, in secunda autem tenetur pro vivo eo quod sumitur sine determinatione

1. hominis] hominis add. FP.

2. sed - per] sed dicitur de omnibus secundum FP.

3. vivum] verum F.

4. vivi] veri P : om. F.

5. imago hominis vivi (vel veri) M : similis homini vero FP.

6. vivum hominem] hominem verum P : hominem et non F.

7. in adiecto F : in obiecto P : in adiecto et in obiecto M.

8. ergo Socrates - mortuus] om. FM

9. ergo] Socrates add. P, add. & del. F.

10. eam] om. M.

11. vivum] vivum vel verum M : verum FP.

12. homo] li homo FP.

13. pro] de FP.

14. homo] li homo FP.

15. propositionem] om. FP.

16. homo] li homo FP.

aliqua, de ipso enim dicebatur per prius. Unde Aristoteles^a videns¹ artem cognoscendi ex quibus coniunctis non² liceat inferre divisum, sc. inspiciendo quando est oppositio in adiecto,³ correxit se dicens quod quandocumque fuerit oppositio in adiecto⁴ vel fuerit aliqua determinatio deminuens, ex talibus coniunctis non licet inferre divisum, non quia, ut dictum est, non sequatur⁵ 'Socrates est homo mortuus', si 'homo'⁶ teneatur pro homine vivo ita quod sit oppositio in adiecto,⁷ 'ergo Socrates est homo et est mortuus', sed hoc dixit Aristoteles quod non sequitur altera pars determinate solum /M 11vB/ ita quod non alia, immo utraque⁸ sequitur.

Unde notandum est quod hoc verbum 'est' semper praedicat esse subiecti, sed quando praedicatur per se, tunc praedicat esse subiecti absolutum; si autem praedicetur tertio adiacens, tunc non praedicat esse subiecti absolutum,⁹ sed praedicat esse subiecti quod habet per illud tertium secundum Commentatorem.¹⁰ Ita est¹¹ ex parte ista, quoniam si sit oppositio in adiecto,¹² tunc homo non sequitur ad hominem mortuum, ut declaratum est.

4. Ad argumenta quae fuerunt facta ad praecedentem quaestionem et ad argumenta facta ad istam¹³ patet solutio per iam dicta, quoniam procedunt viis suis.

1. videns **FMP** : tradens **malim**.

2. non] **om. P**.

3. adiecto] obiecto **P**.

4. correxit - adiecto] **om. FP**
adiecto **scripsi**] obiecto **M**.

5. sequatur] sequitur **FP**.

6. homo] li homo **P**.

7. adiecto] obiecto **P**.

8. utraque] pars **add. FP**.

9. si autem - absolutum] **om. F**.

10. habet - Commentatorem] habet esse per aliud, est enim secundum essentiam **F**.

11. est] **om. FP**.

12. adiecto **F**] obiecto **MP**.

13. et ad - istam] **om. P**.

a. Arist. Int. 11 21a.

Petri de Alvernia

Sophisma IV

Firenze, Laur. St. Croce 12 sin., 3: 66rB; Brugge, SB 509: 76rA

Text based on F, all deviations from which are recorded in the apparatus.

Incomplete apparatus for B.

ANIMAL EST OMNIS HOMO

Probatio: Animal est Socrates, animal est Plato, animal est Cicero, et sic de singulis, ergo animal est omnis homo. Et videtur esse ibi locus a partibus sufficienter enumeratis ad suum totum.

Contra: animal est omnis homo, ergo aliquod animal est omnis homo. Videntur enim aequipollere 'animal' et 'aliquod animal'. Consequens est falsum, ergo et antecedens.

Respondetur¹ ad hoc quod prima est duplex ex eo quod li 'omnis' potest teneri collective vel divisive. Si collective, falsa est; si divisive, vera. Sensus patent.²

Circa illud sophisma quaerebantur quattuor: primum fuit de distinctione assignata, utrum hoc signum 'omnis' possit teneri collective et divisive. Secundum fuit ad evidentiam improbationis utrum istae duae propositiones 'non animal est omnis homo' et 'nullum animal' sint negatio una an duae. Tertium fuit de ipsa improbatione, utrum sequitur 'animal est omnis homo, ergo aliquod animal'. Quartum fuit de veritate huius 'animal est omnis homo'.

[Problems 1-3 omitted here]

Problema 4

F 67rB; B 78rB

*1 Disputatio**1.1 Rationes principales*

Consequenter argutum fuit de quarto quod haec sit falsa 'animal est omnis homo',

1.1.1 arguendo sic³ ex istis duabus propositionibus 'animal est omnis homo' et 'nullum animal est omnis homo'; sive sint oppositae sive non, ad minus conveniunt in praedicato et altera est affirmativa, altera vero negativa; - arguitur ergo per secundam figuram sic:⁴ 'animal est omnis homo, nullum animal est omnis homo, ergo nullum animal est animal'. Conclusio

1. respondetur] rn^{ur} F.

2. patent B : patet F.

3. quod haec - sic scripsi : quod haec sit vera animal est omnis homo arguendo sic F : quod fuit utrum haec animal est omnis homo sit vera et arguitur primo quod est falsa B.

4. arguitur - sic F : ex illis arguatur in secunda figura B.

falsa, ergo aliqua praemissarum; non minor, patet enim per inductionem¹ 'Socrates non est omnis homo, nec Plato, et sic de aliis'; ergo² maior est falsa.³

1.1.2. Praeterea, omne praedicatum quod inest alicui aut inest ei per se aut per rationem propriam aut per accidens; omne enim quod inest aut sic aut sic inest, ut dicit Aristoteles primo Posteriorum. Nunc autem animali non inest omnis homo per propriam rationem,⁴ tunc enim⁵ omne animal esset omnis homo, quia quod inest alicui per naturam suam inest ei universaliter, ut dicit Aristoteles 5° Metaphysicae. Item nec omnis homo inest animali per accidens, quia omne quod inest alicui per accidens, oportet quod insit alicui per se quod sit accidens primo vel cui accidit primum;⁶ ut si Socrates est albus per accidens, oportet quod album insit alicui per se, ut disgregativo,⁷ quod est accidens Socrati,⁸ aut cui accidit Socrates,⁹ aliter in praedicationibus per accidens contingeret ire¹⁰ in infinitum, quod est inconveniens, ut patet per Aristotelem 4°¹¹ Metaphysicae. Nunc autem omnis homo non inest alicui per se cui accidit animal nec quod sit accidens animali,¹² corpus enim vel substantia non est omnis homo per se¹³ nec sensibile nec homo, eadem enim dubitatio est de istis et quaestio, nec album nec veniens. Non igitur¹⁴ inheret animali per accidens; nullo igitur modo inest omnis homo animali.¹⁵

1.1.3. Praeterea, animal non habet esse nisi in anima vel in re vel¹⁶ suppositis; animal autem secundum esse quod habet in anima non est omnis homo nec homo secundum quod intellectum, nec animal secundum esse quod habet in suppositis est omnis homo, quia animal secundum

1. inductionem] quod non sit vera quia add. B.

2. ergo] et si minor non est falsa, tunc B.

3. falsa] quare haec est falsa 'animal est omnis homo' add. B.

4. propriam rationem F : rationem suam sive per naturam B.

5. tunc enim scripsi : et enim F : quia tunc B.

6. quod sit - primum haesitans scripsi : cui sit accidens primo F : quod sit accidens primo vel cui accidit primo B. Haesitationem ingesserat simile "mendum" codicis F paullo infra.

7. disgregativo B : compendium ad disgregatio et disgregativo ambiguum F.

8. Socrati F : Socratis B.

9. cui accidit Socrates] om. F.

10. contingeret ire scripsi : contingit ire F : esset procedere B.

11. 4° F : secundo B.

12. animali F : animalis B.

13. per se B : om. F.

14. igitur B : enim F.

15. nullo - animali F : animali inest omnis homo, tunc videtur quod ei nullo modo poterit inesse. Quare haec est falsa 'animal est omnis homo' B.

16. vel] in add. B.

esse¹ in suppositis non est aliquod ens unum; ergo animal nullo modo est omnis homo.²

1.2 Responsio

1.2.1 Positio

Ad hoc fuit responsum dicendo quod haec est vera /B 78vA/ 'animal est omnis homo'. Et huius ratio ponebatur quoniam omnis propositio in qua praedicatum potest inesse subiecto, in quo non inest³ oppositum vel contrarium, vera est, - vel: omnis propositio in qua praedicatum inest subiecto in quo non inest⁴ oppositum, est vera;⁵ nunc autem ita se habet ad animal omnis homo, quoniam animal de se non determinat sibi plura supposita vel omnia, sed per indifferentiam se habet ad plura et ad unum eiusdem speciei vel diversarum; erit igitur ista propositio vera.

1.2.2 Ad rationes principales

1.2.2.1 Ad 1.1.1 Ad rationem primam respondebatur per fallaciam accidentis, quoniam dicendo 'animal est omnis homo' li 'animal' non tenetur pro suppositis de virtute signi, in secunda autem virtute signi⁶ tenetur pro suppositis, et sic fit variatio medii⁷ et fallacia accidentis.

1.2.2.2 Ad 1.1.2 Ad secundam rationem dicebat⁸ quod omnis homo inest animali per se, sed propositio dicitur duobus modis per se: uno modo⁹ quia praedicatum est de ratione subiecti, ut 'homo est animal'; alio modo quia subiectum est de ratione praedicati, ut 'animal est homo', secundum quod Commentator dicit supra librum Posteriorum,¹⁰ ut dicebat. Tunc dicebat quod animal est omnis homo, et haec est per se in secundo modo, quia scilicet subiectum est de ratione praedicati, animal enim cadit in ratione omnis hominis.¹¹

1. esse **F** : quod est **B**.

2. ergo - homo **F** : si ergo omnis homo non conveniat animali secundum esse quod habet in anima nec secundum esse quod habet in re nec secundum esse quod habet in suppositis, videtur quod nullo modo ei conveniat, sit si sic, tunc haec erit falsa 'animal est omnis homo' **B**.

3. inest **F** : invenerit vel invenit **B**.

4. inest scripai coll. argumento contra positionem (infra) : invenerit vel invenit **B** : def. **F**.

5. vel omnis - vera **B** : om. **F**.

6. non tenetur - signi **B** : om. **F**.

7. medii **B** : om. **F**.

8. dicebat **F** : dicebatur **B**.

9. modo **B** : om. **F**.

10. Commentator - Posteriorum **F** : dicit Averroys super primum Posteriorum **B**.

11. ut dicebat - hominis **F** : Hoc modo haec est per se 'animal est omnis homo', et sic omnis homo inest animali per se **B**.

1.3 *Contra responsionem*

Sed contra hoc argutum fuit primo interimendo rationem per quam ostendebat istam esse veram,¹ secundo arguendo contra dicta in solutione rationum.

1.3.1 *Contra positionem (1.2.1)*

Primo sic: cum accipiatur maior propositio quod omnis propositio in qua praedicatum potest inesse subiecto, ubi non invenitur oppositum, est vera, manifeste apparet istam propositionem esse falsam; non enim si album potest inesse homini et non invenitur ibi nigrum,² et homo est³ albus; et ideo si sic accipiatur falsa est; unde non valet ratio.⁴ Si autem accipias eam sicut⁵ dicebat ratio secundo, scilicet sic "omnis oratio⁶ in qua praedicatum inest subiecto⁷ cui non inest oppositum, vera est", adhuc ratio non valet, quia ratio quae petit quod est in principio et quod⁸ debet probare nulla est; nunc autem ista ratio petit quod est in principio, maior enim propositio vera est, sed cum dicitur in minori propositione quod in ista propositione praedicatum inest subiecto, hic petit, hoc enim deberet probare; et ideo ratio nulla est.

1.3.2 *Contra solutiones rationum (1.2.2)*

1.3.2.1 *Ad 1.2.2.1* Contra illud quod dicebatur in solutione primae rationis quod ibi est fallacia accidentis quoniam in prima propositione stat li 'animal' non pro suppositis, in secunda autem tenetur pro suppositis virtute signi. Si illud faciat fallaciam accidentis,⁹ hic est fallacia accidentis 'omnis homo est animal, Socrates est homo, ergo etc.' vel 'homo est animal, nullus lapis est animal, ergo etc.'¹⁰ quia in una tenetur li 'homo' non pro suppositis, in /F67vA/ alia autem pro suppositis in actu; +ergo et si haec sit falsa et primum erit falsum⁺.¹¹

1. per quam - veram scripsi : istam esse veram F : per quam ostendebatur esse vera B.

2. et non - nigrum F : non nigro B.

3. et homo est F recte (et = tunc) : quod homo sit B.

4. si sic - ratio F : sic accipiat non valet B

5. accipias eam sicut scripsi : accipias eam sic F : accipiat sicut B.

6. oratio F : propositio B (lectio faciliior, et fortasse melior).

7. subiecto B : om. F.

8. est in principio et quod F : om. B.

9. accidentis B : consequentis F.

10. vel - etc. F : om. B.

11. ergo - falsum F : sed hoc est falsum dicere quod ibi esset fallacia 'omnis homo est animal, Socrates est homo, ergo Socrates est animal' quia (pro quare ?) falsum sumebat in solutione secundae rationis, quare solutio nulla B.

Praeterea, quando dicit quod hic 'animal est omnis homo' non stat li 'animal' pro suppositis, quoniam li 'animal' stat de¹ se per indifferentiam respectu² suppositorum, -

- Contra:³ praedicatum non est natum sibi convenire nisi pro suppositis; non ergo potest praedicatum determinare⁴ li 'animal' ut non stat pro suppositis; ideo illud assumptum est falsum.

Praeterea, ubicumque est fallacia accidentis oportet quod unum ad duo denotetur comparari⁵ eodem modo, cum tamen diversimode comparetur ad illa, ut patet in omnibus eius modis, ut⁶ 'homo est species, Socrates est homo, ergo etc.': species enim⁷ denotatur similiter convenire homini et Socrati, cum tamen non eodem modo insit, aut etiam⁸ alteri non insit. Unde illud tertium assignatum debet pertinere ad eorum differentiam. Nunc autem "omnis homo" non sic se habet; convenit enim animali pro suppositis, ut dictum est prius, item⁹ pro suppositis removetur ab animali in secunda; non ergo est ibi fallacia accidentis.

1.3.2.2 *Ad 1.2.2.2* Contra illud etiam quod dicebatur in solutione secundae rationis quod haec est per se /B 78vB/ 'animal est omnis homo' quia subiectum est de ratione praedicati. Dato quod¹⁰ ita sit, nihil ad propositum. Ratio enim accipit¹¹ per se primo modo dicendi per se secundum quod praedicatum est de ratione subiecti. Omne enim praedicatum aut inest subiecto per se ita quod sit de ratione eius aut inest ei per aliquid quod naturae suae accidit. Omnis homo non inest animali ita quod sit de ratione vel natura eius, quia tunc inesset omni animali; nec per accidens naturae suae,¹² ut declaratum fuit. Ergo etc.

1.4 *Respondens ad 1.2.2.2*

Sed dicebat¹³ quod immo convenit animali omnis homo per accidens animali secundum quod animal, scilicet per hominem. Haec enim est vera, scilicet per accidens, 'animal est omnis homo', quia haec est vera per se 'homo¹⁴ est omnis homo'.

1. de B : per F.

2. respectu B : om. F.

3. contra B : item F.

4. potest praedicatum determinare F : praedicatur determinate B.

5. comparari] non add. F.

6. eius modis ut B : hiis modis F.

7. enim B : autem F.

8. aut etiam F : uni et B.

9. item B : item vel vel F.

10. Dato quod F : dico quod si B.,

11. accipit F : procedit accipiendo B.

12. nec per accidens naturae suae B : non per accidens sed per naturam suam F.

13. dicebat F : dicebatur B.

14. homo B : omnis homo F.

1.5 Contra 1.4

Et¹ argutum fuit quod si haec est² vera per se 'homo est omnis homo', haec erit vera³ 'omnis homo est omnis homo', quia quod inest alicui per⁴ naturam illius inest universaliter.

1.6 Respondens ad 1.5

Dixit⁵ quod non est verum, quia divisibile⁶ in infinitum inest continuo per se, et tamen non convenit⁷ cuilibet continuo; continuo⁸ enim prout inest carni sive⁹ existenti sub forma carnis non est ei¹⁰ divisio in infinitum, oportet enim dare carnem minimam quae ulterius non est divisibilis in partes continuas.

1.7 Contra 1.6 In hoc autem fuit status tamquam in inconvenienti, quamvis enim caro minima non dividatur in carnes, dividitur tamen¹¹ in partes continuas in infinitum.

1.8 Ad principale

Praeterea, argutum fuit ad principale sic: quodcumque aliquid se habet per indifferentiam ad plura, si aliquod praedicatum insit sibi pro aliquo illorum, vera est locutio; nunc autem animal se habet per indifferentiam ad supposita (nullum enim cadit in suo significato) et ad ipsam naturam animalis; cum igitur¹² pro ipsa natura conveniat sibi esse omnem hominem, vera erit, ut videtur, ipsa locutio.¹³

2. Determinatio

2.1 Opiniones alienae

Ad istud intelligendum quod¹⁴ videtur utraque pars habere rationes quasi¹⁵ verum concludentes.

2.1.1 Prima opinio aliena

Quidam enim dicunt ipsam esse veram. Et rationem¹⁶ adducunt illam quae adducta fuit, idem enim significat li 'animal' et li 'omnis homo' ex

1. Et] cum add. B.

2. si haec est B : haec non est F.

3. vera] per se add. B.

4. per] se et add. B.

5. dixit B : dicunt F.

6. non - divisibile scripsi : non est verum quod divisibile F : non, divisibile enim B

7. convenit B : con(tingi)t F.

8. continuo B : continuum F.

9. prout intest carni sive F : om. B

10. ei F : om. B, elegantiore stylo utens.

11. dividitur tamen F : manet potentia dividendi in carnes sive B.

12. nullum - cum igitur F : plura et B.

13. vera - locutio F : haec igitur erit vera 'animal est omnis homo B.

14. intelligendum quod B : quia F.

15. quasi F : om. B.

16. et rationem scripsi : rationem et F : rationem B.

parte subiecti et ex parte praedicati, situs enim subiecti et¹ praedicati non variat significatum vel modum significandi termini; cum ergo praedicando li 'animal' de omni homine vera sit locutio dicendo 'omnis homo est animal', similiter erit vera praedicando li 'omnis homo' de animali dicendo² 'animal est omnis homo', cum idem significet utrobique li 'animal' et li 'omnis homo'³.

Nunc autem aliquis posset dicere ad istam rationem dicendo quod quamvis li 'animal' positum a parte praedicati praedicet naturam⁴ animalis et inest in suppositis, non⁵ tamen de virtute sermonis inclinatur ad supposita ex parte praedicati sed tantum ex parte subiecti, quibus denotatur inhaerere mediante compositione principali. Cum autem ponitur a parte subiecti dicendo 'animal est omnis homo', virtute situs subiecti inclinatur ad supposita ex eadem parte; cum enim supponat oportet quod inclinetur ad aliquid per quod substet, haec autem sunt supposita.

Et⁶ istud quidem non valet, quoniam sicut terminus ex parte subiecti inclinatur ad supposita ex eadem parte,⁷ ita ex parte praedicati; sicut enim sequitur 'animal currit, ergo aliquod animal', ita etiam sequitur 'homo est animal, ergo homo est aliquod animal', ut patet ex parte praecedenti.⁸

Praeterea, si li 'animal' significet supposita indeterminate, eodem modo stabit pro eisdem ex parte subiecti et ex parte praedicati, siquidem penitus nihil variat situs in significato vel in modo significandi nec in consequentibus.⁹

2.1.2 Altera opinio aliena

Ad oppositum est ratio quam dissolvi facile non videtur. Omne enim quod inest alicui aut inest per se primo modo ita quod sit de ratione eius, aut¹⁰ per accidens +contra primum modum+, omne enim aut sic aut sic inest, ut dicitur primo Posteriorum. Manifestum est autem¹¹ quod omnis homo non inest animali primo modo dicendi per se, quia tunc poneretur in ratione animalis et esset ista vera 'omne animal est omnis homo', quia in eis /B 79rA/ quae dicuntur essentialiter verum est dicere universaliter,

1. et B : vel F.

2. omnis homo est animal- dicendo B : om. F

3. significet - omnis homo F : significant de rebus B.

4. naturam B : nomen F.

5. non B : nomen F.

6. Et F : om. B.

7. ex eadem parte F : om. B.

8. parte praecedenti F : prius determinatis B.

9. consequentibus B : sequentibus F.

10. aut B : om. F.

11. autem B : enim F.

ut dicitur 5° Metaphysicae. Nec etiam omnis homo inest animali per accidens, quia tunc inesset alicui accidenti animalis per se; omne enim quod inest alicui per accidens, per se inest alteri quod est accidens illius vel cui illud, aliter enim esset procedere in infinitum in praedicationibus per accidens, ut dicit Aristoteles 2° 1 Metaphysicae.^b Sequitur igitur quod omnis homo nullo modo inest animali.

2.2 *Propria opinio magistri*

Si igitur rationes istae verum concludant et eis est consentiendum, procedendum est via media, scilicet distinguendo istam 'animal est omnis homo' praedicta distinctione ex eo quod li 'omnis' positum² ex parte praedicati potest teneri collective vel divisive; et si divisive teneatur, vera est, et est sensus "animal est omnis homo divisim³ sumptus: animal est Socrates et Plato divisim";⁴ si autem collective, falsa, et est sensus "animal est omnis homo collectim sumptus". Quod autem ista distinctio bona sit visum fuit prius.

2.3 *Ad probationem et improbationem*

2.3.1 *Ad probationem*

Probatio autem sophismatis⁵ procedit, scilicet quando⁶ li 'omnis'⁷ tenetur divisive; cum enim dicitur 'animal est Socrates, animal est Plato etc., ergo animal est omnis homo', bene [enim] sequitur divisim, non tamen sequitur 'animal est omnis homo'⁸ coniunctim, quia sic non accipiebatur in praemissis.

Improbatio autem procedit sua via. Cum enim dicitur 'animal est omnis homo, ergo aliquod animal est omnis homo', dicendum quod bene sequitur. Et cum accipitur quod haec est falsa 'aliquod animal est omnis homo', dicendum quod est distinguenda sicut prima. Si enim li 'omnis' teneatur divisive, vera est, quia aliquod animal determinate est omnis homo divisim; aliquod enim animal est Socrates, aliquod animal est Plato et sic de singulis, +sic⁹ dicimus istam esse veram 'omnis homo est aliquod ani-

1. Aristoteles 2° F : Philosophus quarto B.

2. positum B : poit F

3. divisim F : divisive B.

4. animal est Socrates et Plato divisim F : om. B.

5. sophismatis B : sophistic F : similiter add. B.

6. quando scripsi : quod BF

7. omnis B : homo F.

8. bene - homo B : om. F.

9. sic F : sicut B.

b Arist. Metaph. 4.4.1007a33-b4 ???

mal' quia eius contradictoria est falsa, scilicet 'aliquis homo non est aliquod animal', quia superius removetur universaliter a sua inferiori. Si autem teneatur collective, sic est falsa, aliquod enim animal non est omnis homo collectim sumptus.

2.4 Ad rationes principales

Et respondetur per distinctionem ad sophisma. Ideo oportet respondere ad rationes utriusque partis.

2.4.1 Ad rationes probantes primam esse veram

2.4.1.1 Ad 2.1.1 ?

Quod ergo obicitur primo quod vera est haec¹ 'animal est omnis homo' quia haec est vera 'omnis homo est animal', dicendum quod eodem modo quo est vera haec 'omnis homo est animal' et alia, et eodem modo quo ista est falsa 'omnis homo est animal'² et prima; utraque enim est distinguenda et ideo non valet ratio.

2.4.1.2 Ad 1.8

Ad secundam. Cum dicitur "Quandocumque aliquid se habet per indifferentiam etc.", concedatur. Et cum dicitur quod animal se habet per indifferentiam ad supposita animalis et ad naturam animalis, non est verum; non enim 'animal' se habet indeterminate ad naturam animalis,³ sed nomen⁴ animalis determinate dicit naturam animalis, indeterminatam autem respectu suppositorum; et ideo tantum est indeterminatio respectu suppositorum,⁵ non autem respectu naturae animalis. Et adhuc quod assumitur, quod omnis homo⁶ convenit animali pro ipsa natura,⁷ non est verum, sicut dictum est prius; immo,⁸ cum conveniat sibi divisim, non conveniet⁹ sibi nisi pro suppositis.

2.4.2 Ad rationes probantes primam esse falsam

2.4.2.1 Ad 1.1.1

Quod autem primo arguebatur quod haec est falsa 'animal est omnis homo' per syllogismum 'animal est omnis homo, nullum animal est omnis homo, ergo etc. ', concedendum conclusionem esse falsam et alteram prae-

-
1. vera est haec scripsi : vera est quod **F** : ista est vera **B**.
 2. omnis homo est animal et alia - animal scripsi **F** secutus (nisi quod in fine omnis homo est animal meo Marte scripsi, cum **F** animal est omnis homo praeberet) : om. **B**.
 3. non est verum - animalis **B** : om. **F**.
 4. nomen **B** : respectu **F**.3
 5. et ideo - suppositorum **B** : om. **F**.
 6. homo **B** : om. **F**.
 7. natura scripsi : materia **F** : om. **B**.
 8. immo **B** : ideo **F**.
 9. conveniat - conveniet] convenient - conveniet **F** : conveniat - convenit **B**.

missarum; unde si li 'omnis' teneatur divisive, maior vera et minor falsa; si autem collective, tunc econverso est, ut patet ex praecedentibus.

2.4.2.2 *Ad 1.1.2*

Ad secundum dicendum quod si li 'omnis' teneatur divisim omnis homo est in animali non per se, sed¹ per accidens, ut per supposita, unde animal est omnis homo divisim, sc.² Socrates et Plato etc.³, quia hoc animal est Socrates, illud animal est Plato et /F67vB/ sic de aliis. Vel forte haec est vera per accidens 'animal est omnis homo' quia haec est per se 'omnis /B 79rB/ homo est omnis homo', alias^c tamen videbitur de hoc. Si autem 'omnis' teneatur collective, concessum est quod omnis homo non inest animali.

Hoc igitur est quod aliquis potest probabiliter dicere circa istam orationem.⁴

Determinatum est istud sophisma a magistro Petro de Alvernia.⁵

Anonymi Florentini *Quaestiones super Peri Hermeneias* *Quaestio 24*

Firenze, Laur.-Med., St. Croce 12 sin., 3: 10rA

Consequenter quaeritur utrum sequatur 'est homo mortuus, ergo est homo'.

Et videtur quod sic.

1.1 Quia sequitur 'est homo mortuus, ergo est mortuus'; ergo a simili 'est homo mortuus, ergo et homo'. Antecedens planum est. Probatio consequentiae, quia sicut mortuus repugnat homini, a simili homo repugnat mortuo, et utrumque est oppositum utrique; quare etc.

1.2 Item, quandocumque in aliqua oratione includuntur⁶ duo contradictoria, utrumque illorum potest sequi, ut \ista propositio 'iste homo/⁷ currit et non currit'; sed in praedicta oratione includuntur duo contradic-

1. sed B : nec F.

2. sc. B : sed F.

3. Socrates - etc. F : Socrates, Plato, Cicero B.

4. Hoc - orationem F : Haec dicta de ista oratione sufficiant B

5. Determinatum - Alvernia F : om. B.

6. includuntur] concluduntur F.

7. ista - homo in mg. F, non bene indicato quo inserendum.

c. Cf. Petri de Alvernia Sophisma "Omnis homo est omnis homo" (= CPhD IX: Sophisma XII).

toria, quia per hoc quod est 'homo' dicitur vivum, per hoc autem quod est 'mortuum' dicitur non vivum; ergo idem est homo et mortuus, sicut et vivum et non vivum; quare etc.

2.1 Oppositum patet per Aristotelem in littera.

2.2 Item per rationem: quodcumque aliquid repugnat rationi alicuius, ad secundum non sequitur primum; sed homo mortuus repugnat rationi hominis; ergo non sequitur 'homo mortuus, ergo homo'.

Ad hoc [[de]]dissolvendum notanda sunt tria.

Primum est quod, sicut vult Aristoteles V Metaphysicae, licet nomen significet id quod est actu tale et id quod est in potentia tale, sicut 'frumentum' significat quod est actu frumentum et quod est in potentia¹ frumentum, a simili 'homo' significat hominem verum, et hoc per prius significat, et per posterius cadaver, et hoc per quandam similitudinem, quia omne cadaver habet organa ordinata sicut homo, hinc est quod ista vox 'homo' significat cadaver, et hoc per posterius.

Secundo notandum quod si ista enuntiatio 'est homo' debea<t> verificari de cadavere oportet quod 'homo' accipiat pro secunda significatione, scilicet pro cadavere; quod si acciperetur in prima² significatione, numquam posset verificari, sc. pro homine vero, quia cadaver non est homo verus.

Tertio notandum est quod quando aliquid significat unum per prius et aliud per posterius, si accipiat per se, de eo dicetur de quo per prius dicebatur significare, et hoc secundum usum auctorum, quamquam non de virtute³ sermonis; sed si cum⁴ aliquo addito accipiat, pro eo de quo per posterius dicebatur accipietur; et cum 'homo' accipiat cum⁵ aliquo addito, accipietur pro eo pro quo per posterius dicebatur, <sc.> pro cadavere.

Ex hiis ad propositum. Cum quaeritur utrum sequitur 'homo mortuus, ergo homo', dicendum quod non. Nam est ibi fallacia secundum quid et simpliciter; in antecedente, sc. 'est homo mortuus', accipitur 'homo' pro cadavere, ut dictum est, sed in consequente quando dicitur 'ergo est homo' accipitur li 'homo' pro homine vero; et hoc est secundum usum auctorum; et sic est ibi fallacia secundum quid et simpliciter.

1. potentia] praedicato **F a.c.**

2. prima] ipsa **F.**

3. virtute] veritate **F.**

4. cum] pro **F.**

5. cum] pro **F.**

Si autem quaeritur utrum sequatur de virtute¹ sermonis 'est homo mortuus, ergo est homo' accipiendo li 'homo' de virtute² sermonis, dico quod \li/ 'homo' quantum est de se ponit utrumque istorum significatorum, et ideo debet distinguere /F 10rB/ li 'homo' in consequente, et sic est ibi fallacia aequivocationis et secundum quid et simpliciter - et hoc non est inconveniens, aliquam orationem plures occasiones habere falsitatis,³ ut habetur in Elenchis.^d

Ad 1.1 Ad primum. Cum dicitur 'est homo mortuus, ergo est homo', dico quod non sequitur, sed 'mortuus' sequitur, et per hoc quod cum dicitur 'homo mortuus' non deminuitur de ratione mortui, immo tota ratio mortui salvatur, sed ita non salvatur ratio hominis veri in actu, sed propter hoc non potest inferri. Et cum probatur "Utrumque deminuit utrumque et est utrique oppositum", dicendum quod cum 'homo' accipitur ibi pro secunda eius significatione, non <s>ibi opponitur⁴ li 'mortuum', immo est idem sibi.

Et si tu dicas quod ibi non esset tunc oppositio in adiecto,⁵ sed comparando totum hominem mortuum ex una parte ad hoc quod est 'homo' ex alia est ibi oppositio in adiecto⁶, ut visum est, et hoc intelligit Aristoteles cum dicit quod quando est oppositio in adiecto sequitur contradictio, et +tunc sequitur per hoc quod est+ 'homo' accipitur in consequente pro sua significatione habet<ur> homo verus in actu et <in> antecedente quod habetur homo non in actu, quia ibi 'homo' non accipitur pro secunda sua significatione, et fit oppositum in adiecto.

Ad 1.2 Ad aliud dicendum. Cum dicitur quod ibi includuntur duo contradictoria \dicendum quod/ falsum est, quia 'homo' accipitur pro secunda sua significatione.

1. virtute] veritate F.

2. virtute] veritate F.

3. falsitatis scripsi : veritatis F : fallendi Arist. l.c.

4. opponitur] apponitur F.

5. adiecto] obiecto F.

6. adiecto] abiecto F.

d. Arist. SE 24, 179b14 "nihil autem prohibet eandem orationem plures habere occasiones fallendi".

Radulphus Brito
Quaestiones super Peri Hermeneias

Quaestio 13

Codd. B = Bruxelles, BR 3540-47: 118rB-119rA; A = Paris, Arsenal 697: 26vA-B.

Text based on B; readings of A only selectively reported in apparatus.

Consequenter quaeritur utrum signum universale¹ possit addi ad praedicatum.

1. Et videtur primo quod non

1.1 auctoritate Philosophi, qui dicit quod nulla est affirmatio in qua praedicatur universale universaliter sumptum; ergo per hoc sequitur quod signum non potest addi ad praedicatum.²

1.2 Item, Philosophus dicit in primo Priorum quod universale praedicari universaliter est falsum et non intelligibile; ergo etc.³

1.3 Item, signum universale est inventum ad contradictionem habendam vel propter dici de omni;⁴ sed dici de omni et contradictio solum habent fieri et poni ex parte subiecti ponendo signum universale in subiecto et non in praedicato;⁵ ergo signum universale solum habet iungi subiecto et non praedicato. Maior patet, quia nos videmus quod ad hoc⁶ deservit nobis signum universale, et dicimus quod haec fuit causa suae inventionis. Minor patet, quia sub praedicato non fit sumptio, nec eodem modo contradictio fit ex parte praedicati, sed ex parte subiecti relati ad compositionem⁷; ergo etc.

2. Oppositum arguitur, quia signum universale est dispositio termini universalis.⁸ Tunc arguitur: ubicumque est terminus /B 118vA/ communis, ibi⁹ potest addi dispositio sua; sed signum universale est dispositio termini communis;¹⁰ ergo etc. Maior patet, quia dispositiones et disponibilia habent proportionem et convenientiam ubicumque ponantur, et unum potest addi alteri. Minor patet per praeassumptum. Ergo signum univer-

1. universale A : om. B.

2. qui - praedicatum B : primo huius ubi dicit quod ad praedicatum non est addendum signum; dicit etiam quod nulla est affirmatio ubi praedicatur universale universaliter A.

3. universale - ergo etc. B : talis propositio in qua signum universale ponitur in praedicato est falsa et non intelligibilis; ergo videtur velle quod signum non debet addi ad praedicatum A.

4. ad - omni B : propter duo, sc propter contradictionem habendam et propter dici de omni A.

5. in subiecto et non in praedicato B : ad subiectum et non ad praedicatum A.

6. ad hoc A : adhuc B.

7. compositionem A : comparisonem B.

8. universalis] sive termini communis add. A.

9. terminus communis ibi A : ratio communis subiecti B.

10. communis] sive universalis add. A.

sale potest addi termino communi ubicumque ponatur. /A 26vB/ Sed terminus communis potest esse in praedicato, ut dicendo 'animal est homo'; ergo eodem modo dicetur 'animal est omnis homo', et sic signum universale poterit addi praedicato.

Dico quod signum universale potest addi praedicato si sit terminus communis per se stans.

Ad cuius evidentiam sciendum est, sicut patet ex quaestione praecedenti, quod signum universale dicit modum intelligendi¹ terminum communem pro esse quod habet in omnibus suppositis eius, sive ut refertur ad omnia sua supposita; signum autem particulare dicit modum intelligendi² terminum communem pro esse quod habet in³ uno solo supposito determinato, licet +quod+⁴ illud nobis sit indeterminatum; ita quod signa, sive sint universalis sive particularis, primo et principaliter sunt inventa ad denotandum modum intelligendi⁵ terminum communem pro esse quod habet in omnibus suis suppositis propter signa universalis vel esse quod habet in uno solo supposito propter signa particularis.

Tunc ex istis arguitur sic: illi termino cui competit modus distribuibilis⁶ per se stantis potest addi sive attribui signum universale ubicumque ponatur ille terminus, sive in subiecto sive in praedicato;⁷ sed praedicatum aliquoties potest habere, et habet, etiam modum distribuibilis et⁸ per se stantis; ergo etc. Maior declaratur, quia signum per modum adiacentis⁹ distribuentis significat¹⁰, et ideo proportionatur termino distribuibili per se stanti etc.¹¹, ita quod modo distribuibili correspondet et proportionatur modus distribuentis et modo per se stantis modus adiacentis. Minor de se patet.

Vel potest formari /B 118vB/ ratio aliter sic: illud quod dicit modum intelligendi terminum communem ut refertur ad omnia sua supposita potest addi ad illum terminum communem ubicumque ponatur; sed signum universale dicit modum intelligendi terminum communem ut refertur ad omnia supposita, ut praesuppositum est in praecedenti quaestione; ergo

1. intelligendi B : accipiendi A.

2. intelligendi scripsi : accipiendi A, deficit B.

3. omnibus suppositis - habet in A : om. B.

4. licet in utroque codice (AB) est lectio incerta; sit post quod add. A.

5. intelligendi] circa add. B.

6. cui - distribuibilis] cui \competit/ modus distribuibilis \vel/ B : qui habet modum distribuibilis A.

7. subiecto sive in praedicato A : subiectum sive in praedicatum B.

8. et A : \et/ B.

9. adiacentis A : adiacentis \et/ B.

10. signum per modum adiacentis distribuentis significat scripsi : signum significat adiacentis distribuentis A : signum per modum adiacentis \et/ distribuentis se habet B.

11. etc. A : om. B.

potest addi ad terminum communem ubicumque ponatur;¹ et sic cum terminus possit poni in praedicato, signum universale poterit addi termino communi universali² posito in praedicato si habeat modum distribuibilis per se stantis. Maior patet, quia termino communi ubicumque ponatur non repugnat quod comparetur ad sua supposita, et ideo illud quod dicit modum referendi ipsum ad sua supposita³ potest ei addi ubicumque ponatur.

Intelligendum tamen est quod signum universale non potest vere addi sive attribui cuilibet praedicato habenti modum termini distribuibilis per se stantis, quia si praedicatum significans per modum per se stantis sit in plus quam subiectum, tunc signum universale non potest vere sibi attribui; male enim diceretur 'homo est omne animal', sed solum signum universale debet vere addi sive attribui illi praedicato significanti per modum per se stantis si illud praedicatum non sit in plus quam subiectum sed in minus vel aequale cum subiecto, sicut dicendo 'animal est omnis homo'⁴ vel 'homo est nullus asinus' et sic de aliis.

Tunc ad rationes.

Ad 1.1. Ad primam. Cum dicitur quod nulla est affirmatio in qua praedicatur universale universaliter - verum est pro tanto quia non est vera quando praedicatur superius universaliter sumptum de suo inferiori. Et quod ista sit intentio Philosophi patet per exempla quae ponit ibi, ut 'omnis homo est omne animal'. Tamen quamvis ista propositio sit falsa, potest bene addi signum ad praedicatum quod est in minus vel in aequale cum subiecto⁵, nec illud negat Philosophus.

Ad 1.2. Ad aliam. Quando dicit Philosophus in primo Priorum /B 119rA/ quod universale universaliter praedicari est falsum et non intelligibile, verum est quando praedicatur superius universaliter sumptum de suo inferiori; tunc enim est falsum ipsum praedicari et non intelligibile pro tanto quod nulla veritas ibi intelligitur. Tamen simpliciter non est <in>intelligibile; quando enim⁶ praedicatur aequale de aequali vel idem de se vel inferius de superiori, tunc propositio non est falsa nec <in>intelligibilis addendo signum praedicato, et sic potest addi praedicato signum.

1. sed signum - ponatur B : om. A.

2. universali B : om. A.

3. ad sua supposita A : om. B.

4. homo A : om. B.

5. quod est - subiecto A : om. B.

6. enim] etiam B, et fortasse A.

Ad 1.3. Ad tertiam. Cum dicitur "Signum universale est inventum propter contradictionem habendam vel¹ dici de omni", dico quod signa universalia primo et principaliter sunt inventa ad dicendum vel denotandum² modum intelligendi³ terminum communem pro omnibus suis suppositis sive ut refertur ad omnia⁴ sua supposita; modo iste modus essendi in omnibus suis suppositis potest reperiri ex parte praedicati sicut ex parte subiecti; et ideo quantum ad istum modum essendi ad quem denotandum⁵ signa fuerunt inventa primo et principaliter, possunt addi praedicato sicut subiecto. Ex consequenti autem signa universalia bene sunt inventa propter contradictionem habendam et sumptionem sub sive dici de omni. Et ideo, quamvis quantum ad hoc non possunt addi praedicato, sicut probat ratio, tamen quantum ad primum⁶ bene possunt addi. Et ideo ratio non concludit.

Guillelmus Bonkys

Quaestiones super librum Peri Hermeneias.

C = Gonville & Caius 344/540: 186vA

ANIMAL EST OMNIS HOMO etc.

De veritate huius.

Quaeritur utrum haec sit vera 'Animal est omnis homo'.

1 Quod sic probatio.

1.1 Terminus, non situs,⁷ determinat suppositionem, potest igitur sic animal accipi ex parte subiecti sicut hic 'omnis homo est animal'. Sed si termini propositionis similiter accipiantur, similiter erunt propositiones verae.

1.2.1 Praeterea sequitur 'Animal est iste homo et ille homo et sic de aliis, igitur animal est omnis homo'; antecedens verum, igitur consequens. Consequentia patet, quia in consequente possibile est 'animal' accipi ut unum confusum, et 'omnis homo' in praedicato non est aliud quam 'iste et

-
1. propter contradictionem habendam vel B : propter duo, sc. propter contradictionem habendam et propter A.
 2. dicendum vel denotandum B : significandum sive ad designandum A.
 3. intelligendi] sive accipiendi add. A.
 4. omnia B : om. A.
 5. denotandum B : designandum A.
 6. hoc - primum A : verum - falsum B.
 7. situs] simul C.

ille et sic de aliis'. Proceditur igitur a pluribus determinatis ad unum confusum, et per consequens consequentia bona est.

1.2.2 Si dicatur quod ista non conveniunt in uno praedicato 'iste et ille et sic de aliis', et ideo non¹ inferunt universale,

1.2.3 contra: Illud non impedit, quoniam in inductione, si debeat reduci in syllogismum, singularia debent praedicari in minore de subiecto universaliter ut dicatur 'omnis homo est iste et ille et sic de aliis', si tamen singulare universalis ²quodlibet haberet idem praedicatum, minor esset impossibilis, quia tunc omnia singularia de uno praedicarentur, quod est impossibile.

1.3 Praeterea, sequitur 'omnis homo est animal, igitur animal est omnis homo'; antecedens verum, igitur consequens. Consequentia patet ex opposito 'nullum animal est omnis homo, igitur nullum ens [n ***³] omnis homo est animal [etc.], igitur aliquod ens omnis homo non est animal', et ulterius 'igitur aliquod ens homo non est animal', quia sequitur 'ens omnis homo est animal, igitur ens homo est animal', igitur sequetur postposita negatione utrobique; <ulterius sequitur 'aliquod ens homo non est animal, igitur homo non est animal'> sicut sequitur 'aliquis homo non currit, igitur homo⁴ non currit', quia oppositum non stat, sed ista 'homo non est animal' opponitur primae, scilicet 'omnis homo est animal', igitur prima consequentia bona est.

1.4 Praeterea, animal est homo in quantum homo est, igitur est omnis homo. Consequentia patet, quia 'in quantum' est nota universalitatis, et antecedens patet quia animal est homo per formam hominis, sed non per formam animalis, igitur in quantum formam hominis habet est homo.

1.5 Iterum, si omnis homo est animal, animal est idem omni homini, quoniam Aristoteles in secundo Priorum arguit sic 'Cui nulli inest A, illi omni inest B, C nulli inest A', /C 186vB/ ex quo apparet quod propositio universalis potest transformari in particularem signo postposito, aliter ista non esset transformativa universalis [[a⁹]] 'cui nulli inest A', ista igitur videntur esse eadem 'omnis homo est animal' et 'animal est idem omni homini'. Sed si animal est idem omni homini, animal est omnis homo, quia in antecedente 'omni homini' se tenet in praedicato et 'animal' in subiecto, et sic in consequente.

2 Ad oppositum.

1. non] m(od)o C

2. singulare universalis] singular(e) universal(is) C.

3. ***] spat. vac. 3 litterarum reliquit C.

4. homo] Signum X add. nescioquis. In mg. nihil ei correspondens inveni.

2.1 Si animal est omnis homo, aliquod animal est omnis homo. Consequens falsum. Consequentia patet [[in]] Praedicamentis, quia quod praedicatur de secunda substantia vel quod inest secundae substantiae inest primae. Quod consequens sit falsum patet, quia nullum animal est omnis homo.

2.2 Praeterea haec est vera 'nullum animal est omnis homo'. Si igitur haec sit vera 'animal est omnis homo', ex istis sequetur verum; sed sequitur 'nullum animal est omnis homo, animal [non] est omnis homo, igitur animal non est animal'.

2.3 Praeterea ista contradicunt 'nullum animal est omnis homo' et 'omne animal est omnis homo', sed contradictoria non sunt vera simul. Quod contradicunt patet. Syllogismus potest fieri¹ in quarto secundae concludendo conclusionem sine signo particulari, quia aliter non esset eadem ars syllogizandi ex particularibus et inde<<finitis>>; igitur ex opposito talis conclusionis cum maiore quae prius sequetur oppositum minoris, et erit syllogismus secundum Aristotelem ex omnibus universalibus secundum primum modum primae; igitur conclusioni tali in quantum tali² sine signo particulari contradicet universalis propositio; igitur indefinitae affirmativae contradicet et universalis negativa; igitur contradicunt 'nullum animal est omnis homo' et 'animal est omnis homo'.

2.4.1 Praeterea, si haec sit vera 'animal est omnis <homo>', aut est vera per se aut per accidens. Non per se, quia praedicatum non cadit in definitione subiecti nec est passio eiusdem. Si per accidens vera est, cum propositio vera per accidens est vera propter veritatem alicuius per se, et haec non potest esse sic vera per aliam per se veram, igitur non erit vera per accidens.

2.4.2 *Contra 2.4.1* Dicitur quod reducitur ad istam 'homo est animal' vel ad istam 'omnis homo est animal'.

2.4.3 *Contra 2.4.2* Contra: Ad primam non reducitur, quia propter veritatem primae non est haec vera, quod tamen oporteret. Sed sicut haec est vera per accidens 'bonum non est malum', ita haec erit vera per se 'bonum est bonum', et hoc est quia esse bonum est [[esse]] non esse malum; ideo si bonum est bonum per se, bonum non est malum per accidens. Sed ex hoc quod homo sit animal non sequitur quod animal sit omnis homo.

1. fieri] lectio incerta C.

2. tali] talem C.

Et ex eodem apparet quod nec potest reduci ad secundam, quia¹ bonum est bonum et bonum non est malum, quia esse bonum est² non esse malum. Ex isto arguo: si praedicatum per se dicitur³ de subiecto, eo ipso quod illud inest illi subiecto sequitur quod inest⁴ eidem subiecto per se; quia hoc est inesse per accidens, <<in esse>> ei per aliud inhaerens ei per se; vel quia idem <<inest>> ali<cu>i subiecto cui primum subiectum inest sicut album aedific<<at per>> accidens [[sicut]] quia inest aedificatori subiecto album.⁵ <<Non igitur>> reducitur haec ad istam 'omnis homo est animal' quia⁶ <<non est idem>> subiectum nec idem praedicatum.

3 Respondens?

3.1 Positio

Ad quaestionem dicitur quod <<haec est vera>> 'animal est omnis homo', quod sic declaratur⁷: terminus sibi⁸ <<nullam>> /187rA/ suppositionem determinat, possibile est igitur ipsum intelligi sub una suppositione vel sub alia. Sed quando accipitur pro suppositis, potest habere multas suppositiones, quarum una appellatur "confusa tantum", qua hic accipitur 'omnis homo est animal'. Potest igitur habere eandem ex parte subiecti 'animal est omnis homo', et 'omnis homo' eodem modo accipitur ex parte praedicati quo modo accipitur ex parte subiecti. Significant igitur [id] idem 'animal est omnis homo' et 'omnis homo est animal', igitur utraque est vera. Sed quia terminus supponens confuse tantum supponit pro suppositis, non <tamen> supponit disiunctive pro hoc vel pro illo, ideo appellatur haec suppositio suppositio disiunctim.

Uterius dicitur quia in propositione indefinita terminus supponit disiunctive, quia ex hoc dicitur indefinita⁹ quia verificatur pro toto vel pro parte; et haec propositio¹⁰ pro¹¹ parte non verificatur, ideo¹² dicitur quod est singularis et non indefinita.

3.2 *Ad rationes principales* Per hoc ad omnes rationes patet, quia procederent si supponeret terminus indefinite disiunctive; sed sic non supponit, ideo dictum Aristotelis in Praedicamentis de tali non intenditur,

1. quia] lectio incerta C.

2. est] lectio incerta C.

3. dicitur] vox illegibilis C.

4. inest] lectio incerta C.

5. album] lectio incerta C.

6. quia] quod C.

7. declaratur] determinatur C, ut videtur.

8. terminus sibi] lectio incertissima.

9. indefinita] indiffi(ni)te C.

10. propositio] suppositio C.

11. pro] per C.

12. ideo legit Lewry, videre nequeo

ideo non contradicit ei¹ universalis, ideo haec est vera 'animal non est animal' quia animal disiunctim supponens non est animal disiunctive supponens.

4 *Obiecta contra 3 cum defensione respondentis contra obiecta.*

4.1.1 Contra ista, si propter possibilitatem intelligendi modo² praedicto posset terminus [[intelligi]] accipi confuse tantum ex parte subiecti, cum maior sit possibilitas ad intelligendum eu<<m>> pro omnibus suis suppositis quam pro quibusdam sub confusione, quia non est maior actualitas ab hiis, cum³ possunt intelligi ab intellectu, maior est proportio in intellectu; <<quia>> omne quod intelligitur sub ratione actus intelligitur, ideo inter omnes suppositiones suppositio confusa minus est vel intelligitur, quia magis⁴ <<ac>>cedit ad rationem potentiae, ideo dicitur "confusa tantum". Possibile igitur <<est>> magis⁵ intelligere terminum ut accipiat pro omnibus actu, <<igitur>> possibile est quod in hac 'animal est omnis homo' habeat <<suppositione>>m universalem.

4.1.2 contra 4.1.1 Et tu dicis quod hoc est verum appposito <<sign>>o.

4.1.3 contra 4.1.2 Contra: Per te possibile est intelligere terminum de se sub <<...>>a⁶ suppositione, et ut iam probatur, hoc magis est <<...>> respectu suppositionis quam dicit 'omnis' quam respectu suppositionis <<quam dicit ...>>; igitur et si non exprimatur signum possibile est terminum intelligere <<... ...>>

4.2.1 Praeterea si habens suppositionem confusam habet eam <<... ...>> eodem modo ex quacumque parte orationis, sicut haec <<est vera 'omnis' homo est aliquod animal' ita haec erit vera 'aliquod animal est <<omnis homo>>'. Consequens est falsum quia nullum animal est omnis homo.

4.2.2 contra 4.2.1 <<... ... antecede>>ns est verum ad 'aliquod animal est omnis homo' <<... ...>> est omnis homo' et 'aliquod animal est omnis homo' <<... ...>> supponit disiunctive.

4.2.3 contra 4.2.2 'Contra: Particulari /187rB/ contradicit universalis, haec est particularis 'aliquod animal est omnis homo', quia subicitur terminus communis signo particulari.

4.3.1 (*Respondens*) contra 4.2.3 Dicitur quod non est particularis, sed singularis, unde quando terminus communis subicitur signo particulari, si

1. ei] lectio incerta C.

2. modo] lectio incerta C.

3. cum] lectio incerta C, an quae scribendum?.

4. magis] maius C.

5. magis] maius C.

6. ..a] ex vestigiis quae supersunt satis liquet hanc vocem non ista fuisse.

subicitur disiunctive tunc est particularis, quando disiunctim est singularis.

4.3.2 *contra* 4.3.1 Contra: si sit terminus determinatus signo particulari, igitur est signum particularitatis; sed ex hoc quod ibi est signum particulare propositio est particularis, sicut ex hoc quod est signum universale est universalis.

4.3.3 Praeterea terminus singularis non praedicatur universaliter vere. Si igitur aliquis homo sit unum singulare, haec erit falsa 'omnis homo est aliquis homo'.

4.3.4 Praeterea huic [[contradicit]] 'aliquis homo currit' contradicit 'nullus homo currit', hoc patet per Aristotelem et Boethium. Si igitur istae sint simul verae, oportet quod huic 'aliquis homo currit' corresponde<a>t alia contradictoria, quia si unum contradictoriorum verum, reliquum falsum; igitur isti 'aliquis homo currit' contradicunt duo, igitur hoc non est unum 'aliquis homo currit', quia unum uni contradicit. Unde deducit Aristoteles ad hoc inconueniens ibi Transposita nomina et verba etc.,^e quod unius affirmationis essent duae negationes, igitur hic sunt duae affirmationes 'aliquod animal est omnis homo', igitur quaelibet propositio habebit in se plures negationes vel plures affirmationes, quod est inconueniens, nec deductum est.

4.4.1 Praeterea, ista convertuntur 'ullus homo currit' et 'aliquis homo currit', sed ista contradicunt ab(solu)te 'nullus homo currit' et 'ullus homo currit', igitur et aliae.

4.4.2 *contra* 4.4.1 Et tu dicis quod convertuntur secundum quod 'omnis homo' accipitur disiunctive, aliter non.

4.4.3 *contra* 4.4.2 Contra: Sicut haec est vera 'omnis homo est aliquis homo', ita haec est vera 'omnis homo est ullus homo'. Potest igitur 'ullus homo' accipi disiunctim sicut haec 'aliquis homo', quia disiunctive non verificat in praedicato.

4.4.4 *contra* 4.4.3 Si dicatur quod haec non est vera 'omnis homo est ullus homo' sicut nec ista 'omnis homo est unus homo' propter aequivocationem,

4.4.5 *contra* 4.4.4 contra: Si sit aequivocatio, non contradicunt 'nullus <homo>' et¹ 'ullus homo' sicut nec '[n]ullus homo' et 'iste homo'. Si au-

1. et] littera incepta sed non finita, ut vid., add. C.

e. Arist. Int. 10, 20b1.

tem sit univocum, <cum univocum> sit praedicabile de pluribus¹ univoce, haec erit absolute vera 'omnis homo est ullus homo'.

4.4.6 *contra* 4.4.5 Contra, praedicari universaliter est esse praedicabile de pluribus et econverso univoce. Erit igitur ista vera 'ullus homo est omnis homo'; et haec est vera 'nullus homo est omnis homo'; igitur absolute contradictoria vera sunt. Nec potest illud vitari nisi [[contra]] concedendo quod 'nullus' et 'ullus' contradicunt. Quod ad praesens relinquo.

4.5.1 Si [fiat] acceptio disiunctim et disiunctive impedirent repugnantiam, ista simul starent 'homo est homo' et 'homo est nullus homo'; sed sequitur 'est nullus homo, igitur non est homo'.

Iterum ista simul starent 'Socrates est homo' et 'Socrates non est homo', quia in negativa accipitur praedicatum divisim et in affirmativa coniunctim. Et tales suppositiones se compatiuntur in negativa et affirmativa, ut simul stant 'nullus homo currit' et 'homo currit'.

4.5.2 *contra* 4.5.1 Dicitur rationi quod ista non simul stant 'Socrates est nullus homo' et 'Socrates est homo', nec ista 'Socrates non est homo' et 'Socrates est homo', quia virtute negationis accipitur terminus disiunctive respectu suppositorum etiam [etiam] in affirmativa et si disiunctim accipiat in universali, disiunctive tamen respectu suppositorum, et ratione illius disiunctivae acceptionis est repugnantia. /C 187vA/

4.5.3 *contra* 4.5.2 Contra: In ista 'animal est omnis homo', si accipiat in disiunctim respectu huius praedicati, cum sequatur 'igitur animal est iste homo', ut tu concedis, accipietur in ista 'animal' [[est]] disiunctive respectu suppositorum, si igitur propter talem acceptionem disiunctivam respectu suppositorum repugnant ista 'homo est nullum animal' et 'homo est animal', igitur et ista sic repugnabunt 'nullum animal est omnis homo' et 'animal est omnis homo'.

4.6.1 Praeterea, per hypothesim terminus de se habet ut accipiat in confuse tantum, igitur oportet sic accipi respectu suppositi sicut respectu intentionis²; sic igitur dicto 'Socrates est animal' 'animal' potest accipi confuse tantum, et per consequens simul stabunt 'est nullum animal' et 'est animal'; si concedantur simul stare, tunc sequitur quod animal non sit animal et tunc non contingit arguere ex oppositis sic 'nullus homo est animal, omnis homo est animal, igitur animal non est animal', quia conclusio erit vera.

4.6.2 *contra* 4.6.1 Si dicatur quod conclusio est falsa quia in negativa negatur omnis acceptio,

1. pluribus] praedicabilibus C.

2. intentionis] in(tentio)nis vel m(ultitudi)nis C.

4.6.3 *contra* 4.6.2 *contra*: Negatio primo addit supra unum, igitur in negativa terminus primo habebit unam suppositionem; cum igitur in contradictoriis sic se habet res quod sicut negatio est primo unius ab uno, ita affirmatio erit primo unius de uno, igitur affirmativa propositio tantum habebit unam acceptionem.

4.6.4 *contra* 4.6.3 Et tu dicis quod hoc est verum, sed tamen illa acceptio non erit suppositio termini accidentalis¹ ut pro intentione vel supposito, sed erit una acceptio pro quidditate rei, quae communis est ad suppositum et intentionem sicut animal de se commune² est ad asinum et hominem.

4.6.5 *contra* 4.6.4 *Contra*: Igitur acceptiones erunt [[ac]] causae veritatis, quia sequitur ab acceptione ad commune et ab acceptione ad illud commune et non econverso. Si hoc concedatur quod sunt causae veritatis, tunc haec est divisio immediata quod omnis diversitas in medio vel est \per/ causas veritatis vel per sensus multiplicis³, acceptiones igitur non sunt. Quod non sint causae veritatis probatio: quaero de suppositione illius communis; est una suppositio actu, igitur est una ratio formaliter⁴ distincta contra omnem aliam suppositionem actu, terminus igitur supponens illa suppositione informari non potest per intentionem nec per suppositionem personalem, quia erunt tres suppositiones formaliter distinctae. Igitur sequitur quod nullus terminus habebit suppositionem pro intentione nec de se nec a praedicato, nec pro supposito per eandem rationem; igitur terminus in oratione non habebit suppositionem indefinitam nec suppositionem simplicem nisi sibi addatur signum suppositionis, et per consequens oportet habere signum indefinitum sicut habemus universale et particulare, et signum pro specie sicut signum universale; et ex hoc ulterius sequitur quod sic dicto 'homo currit' haec propositio est nullius quantitatis, quia nec indefinita nec singularis nec alia talis.

4.7.1 *contra* 4.6.4 Praeterea, si sequeretur a supposito ad commune et ab intentione ad commune modo praedicto, sequetur distributo consequente quodlibet antecedens, igitur sequitur 'omnis homo currit, igitur homo pro specie currit'.

4.7.2 *contra* 4.7.1 Tu dicis quod non oportet in talibus nisi in consequente determinate supponeret terminus pro supposito.

4.7.3 *contra* 4.7.2 *Contra*: In quinto tertiae sequitur 'homo pro supposito non currit, [[igitur]] omnis homo pro supposito est homo, /C 187vB/ igitur

1. accidentalis] an actualis scribendum?
 2. commune] communis C.
 3. multiplicis] vel potius multiplicatis C.
 4. formaliter] vel formalis C.

tur homo non currit', igitur ex opposito conclusionis cum minori sequetur oppositum maioris in primo primae secundum artem Aristotelis in primo Priorum; sed in primo primae non fit syllogismus nisi ex omnibus universalibus; igitur sequitur 'omnis homo currit, omnis homo pro supposito est homo, igitur omnis homo pro supposito currit', et hoc est oppositum maioris; igitur sequitur ab homine distributo in communi ad hominem pro supposito. Eadem ratione sequitur ab homine distributo in communi ad hominem pro specie. Eodem modo contingit arguere: 'homo <pro> supposito currit, homo pro supposito est homo, igitur homo currit'; igitur ex opposito conclusionis cum minore quae prius, sequitur oppositum maioris in secundo primae, et cum ibi non arguatur nisi ex universalibus, sequetur 'nullus homo currit, igitur homo pro supposito non currit'.

4.8.1 Ulterius potest argui: quando ex maiore universali in prima figura sequitur conclusio universalis, ex eadem maiore cum minore indefinita sequitur conclusio indefinita, quia non est alia ars syllogizandi ex indefinitis et particularibus secundum¹ processum Aristotelis; et tunc sequitur 'omne animal currit, homo est animal, igitur homo currit.'

4.8.2 *contra* 4.8.1 Si dicas <<quod>> nulla talis sit indefinita, sed oportet addere <signum> ad <<hoc>> ut fiat indefinita, -

4.8.3 *contra* 4.8.2 - pro certo tunc sequitur quod <<omnis>> indefinita est definita, quia omnis propositio habens expressum signum supponendi in subiecto habet suppo<<sitionem>> definitam.

Nec est dicere quod proposito non sit indefinita², ubi subicitur³ terminus sine signo ***⁴

5. Determinatio

Ad quaestionem dicendum est omissis +talibus+ quod haec propositio est simpliciter falsa 'animal est omnis homo', quia terminus communis⁵ supponens pro supposito ponit minimum in quo s<<it>> et non plus quantum est ex parte su<biect>i. Si enim plus p<<oneret>>, illud plus exigeret ad sui esse sicut consequens⁶ exig<<itur>> ad hoc quod antecedens sit; igitur non salvaretur in illo mi<<nimo>>. Si igitur possit⁷ salvari in minimo sui non plus p<<onit>>> quantum est ex parte su<biect>i. Cum igitur iste terminus 'animal' secundum sui⁸ esse in supposito salvetur

1. secundum] lectio incerta C.

2. indefinita] lectio incerta C.

3. subicitur] subicitur et subiectus duplici lectione duobus compendiis indicata praebet C.

4. ***] spatium vacuum 8 fere litterarum reliquit C.

5. communis] lectio incerta C.

6. consequens] vel potius antecedens C.

7. possit] posset C.

8. sui] lectio incerta C.

<in> minimo eius hoc vel <<illo>> disiunctive, quantum est ex parte subiecti, non ponit aliud <<nec>>¹ ex parte praedicati nisi hoc vel illud.

Et tu dicis quod <<...>> permittit ut accipiatur confuse tantum.

Contra: Accipi distributive et accipi confuse tantum sunt duae suppositiones. Cum igitur <<in>> una propositione subiectum habeat tantum unam suppositionem² et respectu huius praedicati manente³ hac propositione una 'homo' <<stat>> pro suppositis disiunctive quantum est de virtute <<...>>, igitur non habebit suppositionem confusam in hac <<... ...>> respectu eiusdem praedicati.

Tu dicis quod istae suppositiones non sunt>> distinctae secundum speciem.

Illud non valet. <<Sive differunt>> /C 188rA/ secundum speciem sive secundum numerum, non sunt simul in una ratione supponendi, quia una non est determinatio alterius.

Si dicatur quod in ista 'animal est omnis homo' est una suppositio communis, quae nec est pro supposito disiunctive nec disiunctim nec pro supposito nec pro intentione, -

- contra: Illud argutum est ex ratione syllogizandi, quia eadem est forma syllogizandi ex particularibus et ex terminis acceptis sine signis universali vel particulari, sed syllogismus non fit ex propositionibus nisi habentibus suppositionem determinatam vel universalem vel particularem vel indefinitam vel singularem, nec sunt plures suppositiones secundum quod patet per Philosophum et Boethium diversificantes enuntiationes secundum istas quattuor quantitates in illa littera Rerum quaedam sunt universales et quaedam singulares.^f Et iterum, sit sit una talis [[com]] suppositio communis, tunc <<aliqua>> propositio nullius quantitatis est, quia omnis propositio indefinita <<inde>>terminate supponit pro suppositis.

Iterum sequitur quod nulla propositio si<<t>> indefinita, quia ad quamlibet suppositionem oportet addere <<d>>eterminationem definitam.

Et tu dicis: <Sicut> substantia est prior omni accidente, sic propositio prior omni quantitate.

1. aliud <<...>>] de lectione aliud dubitare licet; vox deperdita paucis litteris constituisse satis certum est - non fuit, e.g. quantum est.

2. suppositionem] lectio incerta C; praeterea fieri potest ut una vox post istam perierit.

3. manente] ma()te C.

f. Arist. Int. 7, 17a38-39.

Ad istam rationem dicendum quod antecedens est falsum secundum quod est <<ad>> propositum. Et iterum nec similitudo valet. Antecedens non est ita [<<...>>] intelligendum quod quaelibet [[rpo]] substantia ita praecedat accidens quod <<pos>> sit esse sine accidente. Substantia enim sensibilis non potest esse <<sine>> accidente; vel si sic, posset¹ esse idea, cuius oppositum <<osten>>sum est in VII^{mo}² Metaphysicae. Unde si non esset substantia <<nisi>> substantia sensibilis, non dixisset Aristoteles quod substantia praecedat accidens tempore, sicut manifestum est in sexto Metaphysicae,³ ubi³ dicit quod si omnia entia essent mobilia, naturalis scientia esset <<philosophia>> prima. Sed quia aliqua substantia est separata ab omni accidente, <<ideo>> non repugnat generali rationi⁴ substantiae praecedere accidens tempore, sicut animali non repugnat⁵ habere alas, et <<...>> in homine repugnat.⁶ Nunc est ita quod propositio in esse <<posita>> est vel indefinita vel universalis vel singularis vel <<particularis>>, et ideo sicut substantia sensibilis non obstante quod <non> sit sua sensibilitas <<non>> potest⁷ esse sine sensibilitate, ita nec propositio et si non sit sua <<quantit>>as non potest esse sine quantitate.

Verum tamen haec intentio <<quae>> communis est omni propositioni quantitatem in se non includit <<...>>a quae sensibile⁸ in se sensibilitatem includit. <<...>> hoc sequitur ex similitudine quod sicut communis ratio substantiae in <<se non>> includit accidens, ita nec communis ratio propositionis in se <<includit quantita>>tem; sed ex hoc non sequitur quod haec propositio signata <<>>e; si enim propter istam rationem esset absque <<quantitate>> etc., illa propositio 'omnis homo currit' esset <<... ..>> ista in se habet communem rationem propositionis <<indefini>>tae, et tamen haec est determinatae quantitatis. /C 188rB/

Dicendum est igitur quod propositio est falsa propter rationem adductam, quia terminus quantum est de se non ponit nisi hoc vel illud. Et iterum ne concedamus quod ista non contradicunt 'aliquis homo currit' et 'nullus homo currit', ne etiam concedamus quod singulare praedicetur de

1. posset] possit C.

2. VII^{mo} vel un(deci)mo C.

3. ubi] lectio incerta C.

4. rationi] ratione C.

5. repugnat] repugnet C.

6. repugnat] repugnet C.

7. potest] lectio incerta C.

8. sensibile] vel sensibilis C.

universali universaliter nec ut concedatur quod animal non sit animal nec ut ista \non/ contradicunt 'ullus homo currit' et 'nullus homo currit.'

Ad illud ultimum dices quod 'ullus homo' ut accipitur disiunctive contradicit huic 'nullus homo', sed non ut accipitur disiunctim.

Contra: Ista contradicunt 'nullus homo' et 'non nullus homo', sed haec est vera 'omnis homo est non nullus homo', igitur haec erit vera 'non nullus homo est omnis homo', quia eadem est veritas transpositis terminis et transposito signo ex parte praedicati et subiecti, igitur haec erit vera 'non nullum animal est omnis homo' et haec 'nullum animal est omnis homo', igitur contradictoria simul sunt vera.

Verum tamen non propter illud sed propter prius argutum ad positionem, dico quod propositio est falsa.

6. *Ad rationes.*

6.1.1 *Ad 1.1* Ad primam rationem dico quod impossibile est terminum sub suppositione confusa in oratione <stare> nisi hoc sibi conferatur aliunde, quia inter omnes suppositiones quae competunt termino minus sibi competit de se suppositio confusa tantum, quia maxime talis suppositio proportionatur potentiae et minus actui, et tale[m] minus proportionatur intellectui¹.

6.1.2.1 Contra illud arguitur: si suppositio confusa sit ex actione signi universalis, haec erit impropria 'omnis homo est Socrates', quia intelligitur confusio circa illud quod non est confundibile.

6.1.2.2 Iterum, si confundatur, hoc non erit nisi propter identitatem significatam inter praedicatum et multiplicitem ex parte subiecti, igitur convenienter diceretur 'Socrates et Plato currit', quia praedicatum intelligeretur multiplicari ad multiplicationem subiecti.

6.1.3.1 *Ad 6.1.2.1* Ad primum istorum potest dici sic quod, sicut praedictum est, quod si verbum restringens restringit commune restringibile, non tamen [non] restringit \.e/² commune restringibile; similiter et si signum universale confundens immediatum confuse et distributive sit natum confundere mediatum tantum, hoc tamen est intelligendum de mediatum confundibili, quia requiritur proportio inter agens et patiens, et ideo non sequitur quod Socrates confundatur ex parte praedicati per signum, quia non est susceptivum confusionis.

Et iterum, et si signum universale non potest proprie addi per se nisi confundibili, ex hoc non sequitur quod sua actio per accidens sit circa

1. intellectui] vel intentioni C.

2. ..e] fort. tale, vix omne C.

confundibile in se, quia non est talis ordo in accidentibus qualis est in per se ordinatis.

6.1.3.2 *Ad 6.1.2.2* Ad aliam rationem dicendum est quod in nullo¹ est simile, quia cum dicitur 'Socrates et Plato currit' hic non est ex parte subiecti aliquod quod est principium comparandi subiectum ad praedicatum, sicut est in propositione universali, et ideo hic subicitur singulare geminatum aequipollens plurali secundum grammaticos; sed in universali propositione est tantum unum subiectum, et ideo non congrue dicitur 'Socrates et Plato currit', et hoc in sensu compositionis.

6.2 *Ad 1.2* Ad aliud principale dicendum quod hic est figura dictionis 'animal est iste homo et ille et sic de aliis, igitur est omnis homo', et est causa apparentiae similitudo singularium ut inducunt universalem propositionem /C 188vA/ ad se ut includuntur in hoc aggregato ex parte praedicati, et iterum similitudo huius quod est 'omnis homo' ut facit propositionem universalem ad se ipsum ut accipitur in hoc praedicato ratione unius termini. Unde non valet consequentia 'igitur animal est omnis homo'.

Iterum ex parte animalis est figura dictionis, quia in singularibus accipitur 'animal' pro diversis suppositis, et in consequente pro hoc uno supposito hoc vel illo respectu eiusdem multitudinis², et tunc proceditur a pluribus determinatis ad unum determinatum.

6.3 *Ad 1.4* Ad aliam, cum accipitur 'animal est homo in quantum homo', dico quod haec est vera 'animal est homo in quantum homo' sicut ista [[s]] 'navis supernatantiam³ dat in quantum lignea' etc.; sicut enim navis non per formam suam dat supernatantiam sed per extrinsecum suae formae, ita animal est homo non per formam suam sed per extrinsecum animali in quo forma animalis est, ut per hominem. Unde sicut non sequitur 'navis supernatantiam dat in quantum lignea',⁴ <ergo omnis navis supernatantiam dat>⁵, sed sequitur 'omne lignum supernatantiam dat', ita nec sequitur 'animal est homo in quantum homo, igitur est omnis homo', sed sequitur 'omnis homo est homo', nec est verum <quod> 'in quantum' denotat universalitatem semper sicut hoc signum 'omnis', quia haec est vera 'iste homo, in quantum homo est, [o]⁶ homo est', et tamen non sequitur 'igitur omnis <homo> iste homo est'.

1. nullo] n()o C.

2. multitudinis] vel intentionis C; vix enim discernas utrum m()nis an in()nis scripserit librarius.

3. supernatantiam haesitans scripsi cum nihil melius occurriasset] supern^a C hic et deinceps.

4. in quantum lignea] potius omnia ligna C.

5. ergo - dat] spat. vac. circ. 7 vocum reliquit C.

6. o] lectio incerta C.

6.4 *Ad 1.3* Ad aliam rationem dico quod non sequitur 'aliquod ens omnis homo non est animal, igitur aliquis homo non est animal', sed oppositum consequentis stat sicut simul stant 'omnis homo currit' et 'nullus homo albus currit', si haec sit una 'nullus homo albus currit'. Sicut igitur non sequitur 'aliquis homo albus non currit, igitur aliquis homo non currit' quia antecedens est verum, si nullus homo sit albus, supposito antecedente uno, et tamen cum hoc stat quod haec sit vera 'omnis homo currit', ita simul stant 'aliquod ens omnis homo non est animal' et 'tamen omnis homo est animal', quia in veritate nihil¹ est omnis homo, sicut 'est ex alia nullus homo est albus'.²

6.5.1 *Ad 1.5* Ad aliam rationem cum accipitur 'animal est idem omni homini', dicendum quod haec propositio secundum suam formam falsa est sicut [[nec]] haec secundum Petrum Heliae³ est falsa 'caput ab utroque⁴ istorum habetur', haec tamen vera est [[et]] 'ab utroque istorum habetur caput', ita haec est vera 'omni homini animal est idem'. Et cum accipitur quod propositio universalis transformatur in particularem, dicendum quod non, nec ista est particularis 'cui nulli inest A, huic omni inest B' sed distribuitur id quod supponitur per hoc nomen 'cui' per signum sibi additum 'nulli', nec tamen accipitur ibi 'cui' pro 'cuicumque', quia 'cuicumque' est unum signum sicut et 'nulli' et duo signa universalialia non possunt intelligi circa idem respectu eiusdem actus, et ideo intelligitur supponere pro aliquo uno distribuibili sicut supponit in propositione simplici universali affirmativa quae in talem quodammodo hypotheticam transformatur, sicut patet intuenti processum Aristotelis. Aliter⁵ haec esset vera 'homo tota die est' et tamen haec vera 'nullus homo tota die est hic intus' posito possibili; similiter 'homo semper est' et tamen 'nullus homo semper est'.

6.5.2 *contra 6.5.1* Ad primum. Fidem non facit, quia nihil 'intendit', nec probari potest, nec famosum sub ordine illo profertur nec in se ***⁶, sed haec potest sustineri 'homo tota die est hic intus' et illa⁷ admittitur, et haec non repugnant quia non sunt de eisdem extremis.

Ad aliud. In ista 'homo semper est' supponit 'homo' pro quiditate speciei vel 'formam'⁸ est⁺ secundum ordinem quo profertur, sed haec

1. nihil] vel vel C.

2. albus] an asinus scribendum?

3. Petrum Heliae] Petrum He. C. Cf. Petri Hispani, non-papae, Summa p. 59 Kneepkens (non quod ad illum locum referimur, sed quia de eodem problemate breviter tractat).

4. utroque] utraque C hic et infra.

5. Aliter] arguitur C.

6. ***] spat. vac. 5 litterarum C.

7. illa] vel ita C.

8. formam] f(orm)am vel s(ubstanti)am C.

semper est vera 'homo potest [e] esse' pro suppositis, sed <in> ista 'omni tempore est homo' et huius<modi>¹ stat [con] confuse tantum virtute +definitionis² praecedentis, unde tale adverbium primo non confundit nomen, ex consequenti tamen confundit.

Anonymi Orielensis *Sophisma*

Oxford, Oriol 33: 399vA

ANIMAL EST OMNIS HOMO

Quod sit vera ostenditur:

Quia haec est vera 'animal est homo in quantum homo', igitur haec 'animal est omnis homo'. Consequentia patet per Aristotelem dicentem: haec est falsa et <non> intelligibilis 'iustitia est bonum in quantum bonum'.^h Similiter 'in quantum' denotat hominem esse causam inhaerentiae hominis ad animal, et cum³ homo invenitur in quolibet homine sequitur quod in quolibet homine est causa quare inerit animali. Antecedens ostenditur, quia homo inest animali per formale significatum hominis quod denotat antecedens; igitur est verum. Probatio assumpti: quicquid est causa antecedentis est causa consequentis, sed ad animal inesse homini sequitur hominem inesse animali, quicquid igitur est causa unius est causa alterius, sed homo est causa quare homini inest animal, igitur erit causa quare animali inest⁴ homo.

Dicitur huic quod hoc antecedens est falsum 'animal est homo in quantum homo'.

Contra. Sequitur 'homo est animal in quantum homo, igitur animal est homo in quantum homo' per conversionem. Sed hic 'in quantum homo' aut tenet se a parte subiecti aut praedicati; non primo modo, quia per Aristotelem 'in quantum' non debet addi subiecto, igitur oportet quod tenet se a parte praedicati, per Aristotelem dicentemⁱ "reduplicatum ad primum terminum ponendum."

-
1. huius] lectio incerta C.
 2. definitionis] diff(ion(is) C.
 3. et cum] lectio incerta O.
 4. inest] inesse O a.c.

-
- h. Arist. APr. 1.38 49a21-22, trl. Boethii AL III: 80.3-4 "nam bonum quoniam bonum praedicare de iustitia, falsum et non intelligibile."
 - i. Arist. APr. 1.38 49a11-12. Trl. Boethii, AL III: 79.16-17 "Reduplicatum autem in propositionibus ad primam extremitatem ponendum, non ad medium."

Dicitur quod debet addi ad subiectum.

Contra. Sive addatur ad subiectum sive ad praedicatum, semper denotat hominem esse causam quare homo inest animali, et cum haec causa necessario¹ in quolibet homine inveniatur², denotatur ex consequenti quod quilibet homo inest animali. Praeterea manet auctoritas Aristotelis.

Dicitur aliter quod 'in quantum' et 'per se' idem sunt, et utrumque est ipsius inhaerentis primo et non oportet quod si antecedens sit per se quod consequens sit per se. Similiter est de 'in quantum', unde haec 'homo est animal in quantum homo' habet converti in hanc 'animal est homo' et non in hanc '[homo] animal'³ in quantum homo est animal'.

Contra. Reduplicatum aut est dispositio termini ratione rei significatae per terminum aut termini in quantum extremi. Si primo modo, igitur sequitur terminum ubicumque ponitur. Praeterea, si sit dispositio termini in quantum rem significat, tunc 'animal in quantum homo' et 'animal' sunt duo termini, et in conversione debent manere idem termini. Nec potest dari secundum, scilicet quod sit termini in quantum extremum est, quoniam tunc ipso re()te⁴ a ratione extremi non sequitur ipsum, quod est falsum, quoniam tunc ratio Aristotelis non valet quoniam arguit⁵ sic: reduplicatum non est addendum⁶ ad medium in prima figura, quia sic minor esset impossibilis, quoniam reduplicatum in minore tunc esset a parte praedicati, quod non oportet si reduplicatum sit extremi in quantum extremum. Praeterea, si sit extremi in quantum extremum est, aut est subiecti aut praedicati aut utriusque praecise; non potest esse utriusque, quoniam non dicimus esse extremi in quantum extremum est quod est /399vB/ utriusque; similiter non est utriusque quia per Aristotelem non est subiecti; similiter non est praedicati tantum, quoniam iste syllogismus est bonus \per Aristotelem/ 'entis in quantum bonum est disciplina in quantum bonum, bonum est ens in quantum bonum, igitur boni est disciplina in quantum bonum'. Sed in maiore additur prima reduplicatio ad subiectum +quoniam animal ...it⁷+ idem repetitur circa praedicatum.

1. necessario] lectio incerta O.

2. inveniatur] vel fort. inveniretur C.

3. animal] nescioquid O a.c.

4. re^{te} O; recedente vel sim. scribendum dixerim.

5. arguit] lectio incertissima O.

6. addendum] addenda O.

7. ..it] c(urri)t vel e(ri)t O, ut videtur.

j. Arist. APr. 1.38 89a27-36; cf. Anonymi comm. APr. in cod. Domus Petri (Cantabrigiae) 206: 125rB, ubi syllogismus hoc modo formatur: "entis in eo quod bonum est disciplina in eo quod bonum, bonum est ens in eo quod bonum, ergo boni est disciplina in eo quod bonum".

Praeterea, quod reduplicatio debet sequi terminum in conversione probatio: iste syllogismus est bonus in prima figura 'nullum eligendum est malum in quantum eligendum, omne bonum est eligendum, igitur nullum bonum est malum in quantum eligendum'. Iste syllogismus potest reduci in secundam figuram; non nisi per conversionem maioris, igitur haec quae¹ est maior convertitur, sed non in ha<n>c 'nullum malum est eligendum', quia eadem propositio quae convertit propositionem universalem negativam ex forma ipsam infert, sed non sequitur ex forma 'nullum malum est eligendum, igitur nullum eligendum est malum in quantum eligendum', quoniam in aliis non sequitur, ut hic: sit ita quod nullus homo praesens currit, non sequitur 'nullum currens² est homo praesens, igitur nullum homo praesens currit in quantum homo <praesens>' ita quod 'in quantum homo praesens' sit causa remotionis huius quod est 'currens' ab homine praesente.

Praeterea, post reductionem in secundam figuram oportet quod eadem conclusio sequitur syllogistice quae sequitur in prima. Sed non sequitur 'nullum malum est eligendum, omne bonum est eligendum, ergo nullum bonum est malum in quantum eligendum', quia per Aristotelem ad concludendum ens in eo quod ens de aliquo non sufficit accipere ens, sed ens quoddam; et Expositor^k exponit "ens in quantum ens".

Praeterea, Aristoteles dicit quod 'ens in quantum bonum' et 'ens' non est idem terminus. Similiter dicitur quod 'in quantum' et 'per se' sunt idem; sed non oportet quod si antecedens sit per se quod consequens per se; ideo nec oportet quod et si una sit vera cum reduplicatione quod reliqua sit vera cum reduplicatione.

Contra. Per dicta, si sit vera cum 'in quantum' est necessaria; si sit necessaria, et suum consequens est necessarium; et si consequens sit necessarium, est per se per Aristotelem, quia accidentia non sunt necessaria; si sit per se per dicta est vera cum 'in quantum'; igitur a primo.

Praeterea, \ad principale./ 'Animal' est indifferens ad quamlibet suppositionem; potest igitur accipi disiunctim pro suppositis, et per consequens sic erit vera sicut haec 'omnis homo est animal'. Confirmatur quia sequitur 'animal est iste homo, et animal est ille homo, et sic de singulis,³ igitur animal est omnis homo.'

1. quae] quod O.

2. currens] lectio incerta O.

3. singulis] lectio incerta O.

k. Expositor quisnam sit nescio. In commentario Roberti Kilwardby (cod. Domus Petri Cantabr. 205) nihil ad rem inveni.

Dicitur huic quod non sequitur, quia proceditur a pluribus determinatis ad unum determinatum.

Contra. Animal in consequente accipitur disiunctim, igitur proceditur ad unum confusum.

Dicitur quod ideo consequentia non valet quia proceditur a pluribus determinatis ad unum confusum.

Contra. Sequitur 'iste homo est animal, /400rA/ et ille homo est animal, et sic de singulis; igitur omnis homo est animal', ubi proceditur a pluribus determinatis ad unum confusum.

Oppositum:

Sua contradictoria est vera, scilicet haec 'nullum animal est omnis homo'.

Dicitur: haec non est sua contradictoria, sed haec 'non¹ animal est omnis homo'.

Contra. In prima denotatur hoc praedicatum 'omnis homo' attribui animali, in secundo removetur idem a quolibet animali; igitur contradicunt, quia si in prima attribuitur animali absolute potest verificari pro quolibet singulari, ut pro Socrate et similiter pro aliis.

Praeterea, si ista 'nullum animal est omnis homo' non contradicit huic 'animal est omnis homo' aut *sibi* repugnat aut stat cum ipso. Si sibi repugnat, cum nihil repugnat alteri nisi quia concludit suum contradictorium, haec includit contradictoriam alterius; sed quod includit aliud ipsum infert; igitur sequitur 'nullum animal est omnis homo, igitur contradictoria huius 'animal est omnis homo' est vera'; sed antecedens verum, igitur consequens, igitur eius opposita falsa. Non potest dari quod simul stant, quia sequitur 'nullum animal est omnis homo, animal est omnis homo, igitur animal non est animal'; consequens falsum, sed maior vera, igitur minor falsa; cuius oppositum dictum est.

Praeterea, si ista contradicunt 'non animal etc.' et 'animal etc.', igitur primae, quia negatio adveniens termino negat significatum termini et per consequens pro quolibet in quo salvatur; igitur in ista 'non animal etc.' negatur animal pro quolibet supposito; igitur et ista nihil valent 'nullum animal etc.' et 'non animal etc.'

Similiter, negatio cadens super terminum stantem pro suppositis disiunctim negat ipsum terminum sic quod contingit descendere ad quodlibet suppositum pro quo stat disiunctim² et per consequens stat actu³ et di-

1. non] nullum C a.c.

2. disiunctim] terminationem -im non adeo certus legi.

3. actu] lectio incerta O.

visive pro su<pposit>is post adventum negationis; igitur idem est dicere 'non animal' et 'nullum animal'.

Dicitur ad primum quod affirmatio animalis ut stat disiunctim pro su<pposit>is et negatio animalis ut stat divisive pro suppositis non repugnant.

Contra, igitur ista stant simul 'omnis homo est animal' et 'omnis homo est nullum animal'.

Dicitur quod ista non stant simul, quia ex hoc quod terminus stat disiunctim respectu multitudinis stat disiunctive respectu partis multitudinis et sequitur 'omnis homo est animal, ergo hic homo est animal', in qua supponit 'animal' determinate, et sic interimitur ab hac 'omnis homo est nullum animal'; igitur suum antecedens interimitur ab eadem.

Contra. Igitur eadem ratione ista se interimunt 'nullum animal est omnis homo' 'animal est omnis homo' quia sequitur 'animal est omnis homo, igitur animal est iste homo', in qua 'animal' supponit determinate quia ex hoc quod terminus supponit disiunctim respectu multitudinis supponit disiunctive respectu partis multitudinis; sed 'nullum animal' per te repugnat et interimit propositionem ubi animal supponit determinate; igitur etc.

Dicitur aliter sicut prius quod conclusio vera est quia animal ut supponit pro suppositis disiunctive vere potest negari ab /400rB/ animali ut supponit disiunctim pro suppositis.

Contra. Igitur contradictoria simul vera, quia haec est vera 'omnis homo est animal', in qua 'animal' supponit disiunctim pro suppositis, et haec est vera 'aliquis homo non est animal' ut 'animal' supponit disiunctim pro suppositis, et sic supponit ut alteri contradicit quia ad contradictionem requiritur identitas termini.

Dicitur quod idem terminus <est> 'animal' ut accipitur disiunctim et disiunctive, quia illa diversitas non variat terminum.

Contra. Igitur potest inferri haec conclusio ex praemissis 'animal non est animal' accipiendo 'animal' utrobique, et a parte subiecti et praedicati, disiunctive sine variatione termini; et redit ratio quod conclusio falsa.

Praeterea, probatio quod si homo stans disiunctim vere potest negari a se ipso ut stat disiunctive, quod contradictoria erunt simul vera, quoniam haec est vera 'omnis homo est homo' in qua 'homo' a parte praedicati stat disiunctim, sed sua contradictoria est 'non omnis homo est homo' sed 'non omnis' et 'aliquis non' idem. Quaero tunc: in ista 'aliquis homo non est homo' quam suppositionem habet 'homo' a parte praedicati. Si dicas quod

divisive¹ supponit, contra: dictum est prius quod negatio cadens super terminum stantem pro suppositis disiunctim non facit ipsum stare pro suppositis divisive; igitur cum negatio cadit super terminum \ut/ in sua contradictoria stetit, si stet disiunctim non potest facere ipsum stare divisive, et per consequens in ista 'aliquis homo non est homo', 'homo' a parte praedicati supponit disiunctim, et sic vera per te.

Dicitur quod quia homo ut accipitur hic 'aliquis homo non est homo' est pars huius multitudinis "omnis homo", ideo 'homo' a parte praedicati accipitur respectu eiusdem +per illam propositionem [[quando]] ex hoc quod+ terminus supponit disiunctim respectu multitudinis supponit determinate respectu partis multitudinis.

Contra. Subiectum non facit praedicatum habere certam suppositionem nec negatio ipsam mutat, ut probatur; igitur adhuc manet suppositio disiunctim et redit ratio prima si ista repugnant 'nullus homo est omnis homo' et 'homo est omnis homo', et ista duo repugnant 'animal est omnis homo' et 'nullum animal est omnis homo', sed primae non stant simul vel altera est falsa, quia sequitur haec conclusio 'homo non est homo' secundum quod 'homo' accipitur a parte subiecti determinate pro su<pposit>is, sed per te 'homo' supponens determinate est pars huius multitudinis "omnis homo", et per te ex hoc quod praedicatum aliquod stat disiunctim respectu [[partis]] multitudinis, stat determinate respectu partis, igitur 'homo' a parte praedicati in ista conclusione 'homo /400vA/ non est homo' ut sequitur supponit determinate, quia accipitur respectu hominis stantis determinate, qui homo ut sic stat est pars huius multitudinis "omnis homo" per te. Et² ... negare hominem ab homine est falsum, igitur ista³ conclusio est falsa 'homo non est homo' ut⁴ sequitur ex hiis praemissis 'nullus <homo> est omnis homo' 'omnis homo est omnis homo'⁵, igitur altera praemissarum falsa. Non haec 'nullus homo est omnis homo', igitur haec 'homo est omnis homo', et eadem ratione haec 'animal est omnis homo' est falsa.

Praeterea, ostendo quod ista duo aequivalent 'nullum animal est omnis homo' et 'non animal est \omnis/ homo' ut contradicit huic 'animal est omnis homo', vel quod duo contradictoria simul sunt vera, si 'animal' stans disiunctim vere potest negari ab animali stante disiunctive. Illud ostendo sic: haec est vera 'omnis homo est animal', et haec similiter

1. divisive] sic O, non disiunctive.

2. et] lectio incerta O.

3. ista] lectio incerta O.

4. ut] lectio incerta O.

5. praemissas quae sunt 'nullus - homo' et 'omnis - homo' invertit O a.c.

\ 'aliquis homo non est animal' / nisi 'animal' negetur a parte praedicati confuse et distributive. Quia aut negatur disiunctim aut disiunctive; si disiunctim, propositio vera; si disiunctive, cum negatio adveniens termino stanti disiunctive ipsum facit stare actu et copulative; vel igitur haec erit vera 'aliquis homo non est animal' vel 'animal' in praedicato stat actu et copulative; sed ista duo convertuntur 'omnis homo est animal' et 'animal est omnis homo', quia utrumque sequitur ad alteram; igitur eorum contradictoriae convertuntur; sed in convertentibus propositionibus termini habent aequae actuales suppositiones, et non est +alia alia¹⁺ suppositio alia a confusa et distributiva ita actualis² sicut confusa et distributiva; cum 'animal' supponit in ista 'aliquis homo non est animal' confuse et distributive, eodem modo supponet in ista 'non animal est omnis homo', et tunc ista convertentur 'nullum animal est omnis homo' et 'non animal est omnis homo' quoniam idem termini et eodem modo supponentes. Probatio assumpti, scilicet quod in propositionibus convertentibus termini habent aequae actuales suppositiones, quoniam si magis potentialiter supponit in una quam in alia, illa propositio in qua supponit terminus magis potentialiter non infert aliam in qua supponit terminus magis actualiter, sed est fallacia consequentis.

Praeterea³, si 'animal' stans determinate vere posset negari ab animali stante disiunctim pro suppositis, conclusio in syllogismo ex oppositis esset vera, ut in felapton, quoniam minor habet suppositionem confusam tantum, maior supponit disiunctive pro suppositis, et unum potest vere negari ab altero, ut sic per te nec potest dici quod non opponuntur, quoniam universalis affirmativa et universalis negativa opponuntur.

Dicitur quod in conclusione /400vB/ supponit terminus disiunctive.

Contra. Igitur est figura dictionis in argumento, quoniam commutatur unus modus supponendi in alium.

Dicitur quod ista commutatio non facit figuram dictionis nec impedit consequentiam.

Contra. Igitur sequitur 'animal est omnis homo, igitur animal etc.' ut in conclusione supponit determinate, quoniam per te non impedit consequentiam terminum accipi disiunctim in una et disiunctive in alia.

Praeterea, igitur haec conclusio falsa 'animal non est animal', quia volo inferre ut 'animal' a parte subiecti stat determinate, quod possum facere sine variatione per te.

1. alia alterum] lectio incerta O - utrum a()a an a()c' praeberet codex discernere nequivi.

2. actualis] accidentalis O.

3. praeterea] lectio incerta O.

Dicitur quod in illa conclusione ut sequitur ex praemissis oppositis 'animal' a parte subiecti accipitur determinate, quia accipitur respectu animalis stantis determinate, quod animal est pars multitudinis respectu cuius prius stetit disiunctim; et non sequitur 'procedere ab animali stante disiunctim respectu multitudinis ad animal stans determinate respectu partis multitudinis non facit descensum, igitur procedere ab animali stante disiunctim ad animal stans¹ determinate respectu alterius a parte prioris multitudinis non faciet descensum.'

Contra. 'Animal' ut stat disiunctive² non est pars huius multitudinis quae est "omnis homo", vel si 'animal' stans disiunctive³ sit pars huius multitudinis quae est "omnis homo", cum in ista conclusione 'animal non est animal' ut sequitur ex hiis praemissis 'nullum animal est omnis homo' 'animal est omnis <homo>' stet 'animal' a parte praedicati disiunctive, vel saltem eodem modo quo 'animal' stat in ista 'animal non est animal' a parte praedicati ut sequitur ex hiis praemissis 'nullus homo est animal' 'omnis homo est animal', si animal ut accipitur a parte praedicati in secunda sit pars multitudinis huius quae est "omnis homo" et ut accipitur in prima erit pars eiusdem multitudinis, sed per te procedere ab animali ut stat disiunctim respectu huius multitudinis quae est "omnis homo" ad animal stans determinate respectu partis illius multitudinis non facit peccatum, igitur ex hiis duabus praemissis 'nullum animal est omnis homo' 'animal est omnis homo' sequitur haec conclusio 'animal non est animal' ut a parte subiecti stat 'animal' determinate, et hoc sine peccato, quia proceditur ab animali supponente confuse tantum respectu multitudinis ad animal stans determinate respectu partis termini, processus est sine peccato. Quod animal ut praedicatur in illa conclusione sit pars huius multitudinis "omnis homo" patet, quia probatum est quod si animal ut praedicatur in secunda conclusione conclusionum propositarum sit pars illius multitudinis, quod animal ut praedicatur in prima conclusione erit pars eiusdem multitudinis, et per responsionem⁴ animal ut praedicatur in secunda conclusione est pars huius quod est omnis homo. Habetur igitur quod ut praedicatur in prima erit pars eiusdem multitudinis.

<Reliqua, si qua fuerunt, omisit librarius.>

1. stans] stant O.

2. disiunctive] dis()ve O.

3. disiunctive] dis()ve O.

4. responsionem] lectio incerta O.